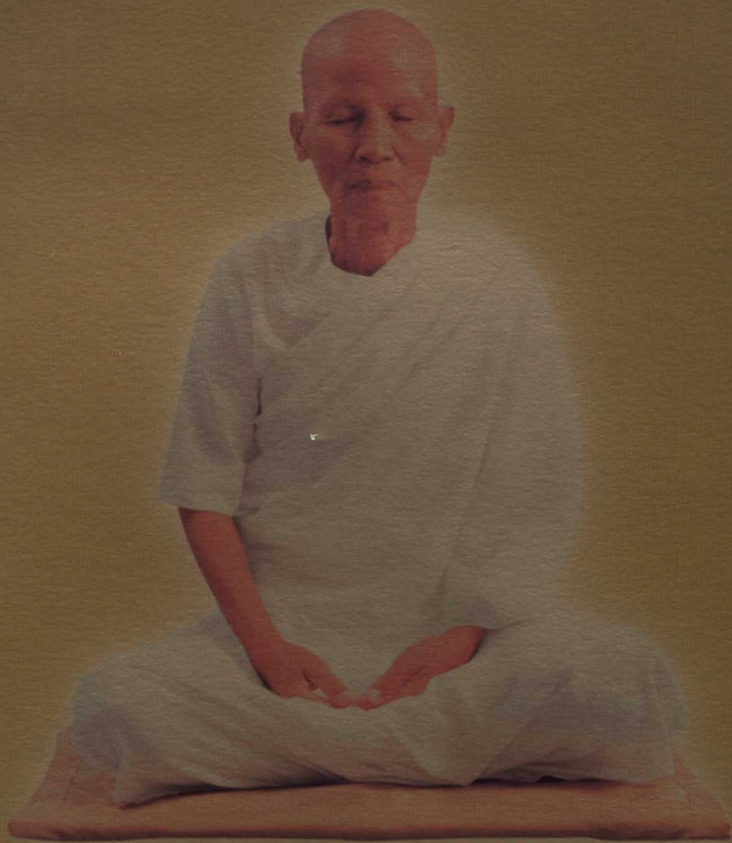

செய்துள்ளார்கள்.

ସୌରଭୂମି ॥ ୧୮ ॥ ୧୯୮୮ ॥

มอบเป็นธรรมบรรณาการ
เนื่องในโอกาส

วันละสังขารครบ 5 ปี

ของ

คุณยายอาจารย์มหารัตนอุบาสิกาจันทร์ บอนนกยูง

ผู้ให้กำเนิดวัดพระธรรมกาย

10 กันยายน พ.ศ.2548

வேல்கடவுள் // ௨௭ // ௧௦...

ยามที่เราเข้มแข็ง เราไม่รู้หรอกว่า...
ยามที่เราอ่อนแอ...มันต่างกันอย่างไร?
ทุกคนต้องมีช่วงเวลานั้น.....แต่ไม่รู้วันไหน...เวลาใด

คำสอนของคุณยาย เปรียบเสมือน...
แสงไฟส่องทางในยามมืด
เสียงบทสนทนา ในยามที่ไร้เพื่อน
พลังใจอันยิ่งใหญ่ ในยามที่ท้อแท้

เมื่ออ่านและปฏิบัติตาม *คำสอนของคุณยาย* แล้ว
จะรู้ว่า...ใจที่มีจุดมุ่งหมาย
ใจที่มีทิศทาง...ใจที่เข้มแข็ง
คือสิ่งที่สำคัญที่สุด
ในยามที่ต้องดูแลตัวเอง...

คำสอนของคุณยายฯ

เป็นสัจธรรมของผู้รู้จริง

เป็นถ้อยเพชรรถ้อยพลอย ที่เลิศล้ำด้วยคุณค่า
เป็นประกายแสงอันเจิดจ้า จุดโลกให้สว่างไสว

แม้บัดนี้ คุณยายอาจารย์มหารัตนอุบาสิกาจันทร์ ขนนกยูง
ท่านได้ละสังขารจากไปเป็นเวลา 5 ปีแล้ว

แต่พระคุณอันยิ่งใหญ่ ตลอดจนภาพแห่งความดี
และคำสอนอันล้ำค่าของท่านจะยังคงยั่งยืนนาน
และประทับไว้อยู่ในดวงใจ ตราบนิรันดร์

ด้วยความเคารพรักและเทิดทูนบูชาพระคุณอันยิ่งใหญ่
ของคุณยายอาจารย์ฯ

คณะกรรมการมูลนิธิมหารัตนอุบาสิกาจันทร์ ขนนกยูง
10 กันยายน พ.ศ.2548

ก่อนที่จะเปิด...หน้าต่อไป

ขอให้ท่าน...

ทำใจให้หยุดนิ่ง ตรีกอยู่ที่ศูนย์กลางกาย ภายในตัว
ระลึกนึกถึงคุณยายอาจารย์ฯ พร้อมทั้งตั้งจิตอธิษฐาน

“ขอบารมีธรรมของคุณยายอาจารย์ฯ ได้โปรดคุ้มครองรักษา
ให้ข้าพเจ้า เป็นผู้มี ความบริสุทธิ์ กาย วาจา ใจ
มีความสุขกายสุขใจ เป็นผู้มีปัญญา
จะทำกิจการงานสิ่งใด ขอให้ถูกต้องตามธรรม
ขอให้สำเร็จสมปรารถนาในชีวิต ทั้งทางโลกและทางธรรม
ให้ได้บรรลุธรรม...เข้าถึงพระธรรมกาย...โดยเร็วพลันเทอญ”

สารบัญ

1	หยุด เท่านั้นคือตัวสำเร็จ	20
2	ชวนขวยสร้างบุญให้เต็มที่	23
3	จงเป็นใหญ่ด้วยบุญ	26
4	กำปั้นทุบขี้ดิน	28
5	ทำปัจจุบันให้ดีที่สุด	30
6	รีบโกย รีบพาย	32
7	ทำอะไร ได้อย่างนั้น	34
8	ใจสะอาด จึงได้ไถ่ภัย	35
9	อย่าคิดนำ	36
10	ยอม...เพื่อให้ทุกคนได้บุญ	38
11	วิธีแก้ทุกข์	39

12	การคบคน	40
13	หน้าที่ที่สำคัญที่สุด	42
14	จริงตัวเดียว	43
15	ธรรมะเท่านั้นที่ช่วยเราได้	44
16	สำเร็จด้วยบุญ	46
17	ไม่ผิดระเบียบวินัย	47
18	คุณค่าของเงิน	48
19	ความไว้วางใจ	50
20	เราเป็นอย่างไร บริวารเป็นอย่างนั้น	51
21	พูดดีๆ อย่าไปด่า ไปว่าเขา	54
22	มนุษย์สัมพันธ์	55
23	เกิดเป็นคนต้องสู้	56
24	ไม่ยอมแพ้	57

25	คว่ำหงซัย	58
26	สร้างบารมีให้ดี ต้องติดธรรมะ	60
27	ทำความดีให้สุดชีวิต	62
28	อดทนและปรับปรุง	63
29	ทำอะไรทำจริง	64
30	ชนะด้วยบุญ	65
31	มีบุญ สำเร็จทุกอย่าง	66
32	ต้องมีความดีเป็นฐาน	67
33	สั่งสมความดี	68
34	ทำเพื่อตัวเอง	70
35	ธรรมะเป็นเรื่องสำคัญ	72
36	ธรรมะเป็นที่พึ่ง	74
37	แม่ปวย ก็อยู่ในบุญ	75

38	ขายอยู่ในบุญ	76
39	รักษาใจไว้ดีกว่า	77
40	นั่งเียบ...เหมือนแพ้...แต่ชนะ	78
41	ตั้งสติ...ก่อนพูด	79
42	สู้...เียบ	82
43	ยึดบุญเป็นที่พึ่ง	83
44	ทำบุญไม่สูญ	84
45	เพราะบุญ	85
46	เอาไปได้แต่บุญบาป	86
47	อย่าเฟลอสติ	87
48	ผลกระทบ	88
49	อดทน	90
50	สู้ไม่ถอย	91

๕1 ศูนย์กลางกาย	92
๕2 สมาธิ	94
๕3 เปื่อ	96
๕4 ปัญญา	97
๕๕ รักยิ่งชีวิต	98
๕6 เพียร	99
๕7 ผ้าขี้ริ้ว	100
๕8 ความอยาก ทำให้ทุกข์	101
๕9 เียบ	102
60 การทำงาน	103
61 โลก	106
62 ไซ้ของให้เป็น	107
63 ผู้ใหญ่	108

64	ปกครองคน	109
65	แก้ปัญหา	110
66	แบกบุญ แบกบาป	111
67	เสาะเข็มคุณธรรม	112
68	ธรรมะ	113
69	การสร้างบารมีให้ได้ตลอดรอดฝั่ง	114
70	เห็นชัด	117
71	นกน้อย	118
72	อิจฉา	120
73	ไบไม้	121
74	รับผิดชอบ	122
75	สู้ด้วยบุญ	124
76	อำนาจบุญ	125

77	สังขาร	126
78	ฆ่าตัวตาย	127
79	สมบัติไม่วิบัติ	128
80	รักตัวเอง	129
81	เรื่องไม่ดี ยายไม่เคยคิด	130
82	ชาติสุดท้าย	134
83	เหนี่ยวพระนิพพานไว้	138
84	บุญบริสุทธิ์	140
85	อาศับุญ	141
86	การอธิษฐาน	142
87	สิ่งที่ทำได้ยาก	144
88	ชีวิตต้องพิจารณา	146
89	ไม่อยากเด่น อยากดัง	148

90	หาบุญได้ ใช้บุญเป็น	150
91	เราทำเราได้	152
92	จน...หมดตัว	155
93	ดวงบุญดวงบาป	156
94	บุญและบาปสอนให้คิด	158
95	คำอธิษฐาน	160
96	แหล่งกลาง	162
97	เอาตัวเองให้รอด	163
98	พึ่งบุญตัวเอง	164
99	เกิดคนเดียว ตายคนเดียว	166
100	สอนตัวเอง	169

“จะทำอะไรต่าง ๆ
ให้นึกถึงบุญ ให้อยู่ในบุญ
ถ้าเรามีบุญ สิ่งนั้นก็จะสำเร็จได้ด้วยบุญ”

หยุด เท่านั้นคือตัวสำเร็จ

ทางโลกเขาอยากไปไหนๆ ไปเร็วๆ ก็ต้องขึ้นรถไป
ขึ้นเครื่องบินไป

แต่ทางธรรมต้อง “หยุด” ถ้าไม่หยุด ไปไม่ได้ ยิ่งหยุดเท่าไร
ก็ไปเร็วเท่านั้น

เหมือนเรื่ององคุลิมาล ที่หลวงพ่от่านเทศน์ องคุลิมาลจะ
วิ่งไปตัดนิ้วพระพุทธรเจ้า เพื่อให้ได้นิ้วครบ 1,000 นิ้ว
จะได้เป็นเจ้าโลก วิ่งไปก็ร้องว่า “สมณะหยุด สมณะหยุด”

พระพุทธรเจ้าตรัสตอบว่า “สมณะหยุดแล้ว ท่านสียังไม่หยุด”

“หยุด” คำนั้นแหละคือตัวสำเร็จ

หยุด ตัวนี้แหละคือใจท่านหยุดแล้ว

ถ้าใจไม่หยุดก็ไม่ถึงธรรม

ธรรมะทุกอย่างมีอยู่ในตัวเรา จะถึงได้ต้องทำใจให้หยุด

ถ้าไม่หยุด ก็ไม่ถึง

เพราะฉะนั้นเรานั่งธรรมะ ก็ต้องทำใจหยุดให้ได้ เป็นเรื่อง
สำคัญ

พระไตรปิฎก 84,000 พระธรรมขันธ์ ย่อแล้วเหลือ 3 คือ

บริสุทธฺ์กาย บริสุทธฺ์วาจา บริสุทธฺ์ใจ

ย่อลงมาแล้วเหลือ 1 คือ “หยุด” คำเดียว ทำใจหยุด
กายก็บริสุทธฺ์ วาจา ก็บริสุทธฺ์ ใจก็บริสุทธฺ์

เพราะฉะนั้น เราต้องทำนะ จะได้บุญมากก็ตอนนี้แหละ
ทำอย่างที่ยายบอก ต้องแบ่งเวลาให้เป็น เวลานั่งธรรมะแล้ว
ก็อย่าไปคิดเรื่องอะไรทั้งนั้น คิดเอาธรรมะอย่างเดียว
ไม่ถอยหลังกลับ ถือเข็มทิศของเราให้ดีๆ นะ

1 มีนาคม 2524

ชวนขายสร้างบุญให้เต็มที่

ธรรมะเป็นของละเอียดลุ่มลึกมาก ยากที่คนทั่วไปจะเข้าถึงได้ง่ายๆ หรือเข้าใจได้ภายในช่วงเวลาอันสั้น

กว่าเราจะได้เกิดมาเป็นมนุษย์ ยากนะ ลำบากนะ จะได้เป็นมนุษย์ไม่ใช่่ง่ายๆ

ฉะนั้น เราเกิดมาแล้ว พบพระพุทธศาสนาแล้ว ก็ต้องสร้างบารมีให้คุ้มค่า เพื่อให้บุญบารมีของเราเต็มเปี่ยม จะได้หาทางพ้นทุกข์ได้

เกิดมาแล้ว จะเป็นอะไรก็ช่าง มีฐานะอย่างไรก็ช่าง

จะอย่างไรเราก็ทนเอา เราเกิดมาแล้วนี่ จะไปเปลี่ยนแปลง
อะไรได้ กรรมเราทำไว้อย่างไรก็ได้ อย่างนั้น

ถ้าอยากให้อะไรดีขึ้นก็ต้องทำความดีให้มากยิ่งขึ้นอีก

ในเมื่อเกิดมาแล้วทุกคนก็ต้องตายทั้งนั้น ตัวเราเองก็ต้อง
ตายด้วย และก็ไม่ว่าจะตายเมื่อไร เราต้องขวนขวายหา
บุญกุศลติดตัวเราไปมากๆ สมบัติอย่างอื่นเราก็ไม่สามารถ
นำติดตัวไปได้

เราเกิดมาแล้วเป็นอย่างนี้ ก็ต้องทนเอา ทนเอาเถิด
ทำให้ดีที่สุด ทำตัวของเราให้ดีที่สุด แล้วพยายามทำทุกสิ่ง
ทุกอย่างให้ดีที่สุด ในอนาคตข้างหน้าจะได้แต่สิ่งดีๆ

เราทำก็ตาย ไม่ทำก็ตาย ฉะนั้นเราทำดีกว่า ทำสุดความสามารถของเรา

อย่าขี้เกียจนั่งธรรมะ พยายามนั่งธรรมะให้มากๆ เพื่อให้จิตใจมีสมาธิ หนักแน่น

ถ้าเราไม่มีสมาธิแล้ว อกุศลก็เข้าถึงจิตใจเราได้ง่าย บาปก็เกิดแก่ใจเรา แค่ว่าทำสมาธิให้มันคง บุญกุศลก็เกิดขึ้นแก่ใจเราเสมอๆ บาปอกุศลก็แทรกไม่ได้

คนเราจะทำอะไร ต้องนึกถึงฐานะตัวเอง บุญบุญของตัวเอง

31 มกราคม 2518

3

จงเป็นใหญ่ด้วยบุญ

ต้องดูทุนเก่าที่เราทำมา จะทำอะไรอย่าให้เกินฐานะ ทำให้พอเหมาะพอสมกันจึงจะควร

ถ้าอยากเป็นใหญ่ ต้องใหญ่ด้วยบุญ อย่าเป็นใหญ่ด้วยกิเลส ถ้าใหญ่ด้วยบุญจึงจะเป็นใหญ่ได้อย่างแท้จริง แต่ถ้าเป็นใหญ่ด้วยกิเลส จะต้องหกละเมนตกลงมา เสียท่าเสียทีไปเลย เรื่องนี้ก็เป็นกันมาก ดูอย่างพระเทวทัต เป็นต้น

พอทำอะไรได้สักหน่อยหนึ่ง ก็อยากดังอยากเด่น โดยไม่ดูพื้นฐานของตัวเองว่า สร้างพื้นฐานความดีมามากน้อยแค่ไหน มองดูแค่ปลายเหตุชนิดเดียว เหมือนกับการสร้าง

บ้านที่พื้นฐานไม่ดี พื้นฐานทำไว้แค่นิดหน่อย แต่พอสร้าง
บ้านไปแล้วอยากได้ใหญ่ๆ โตๆ ในที่สุดบ้านนั้นก็แค่พัง
อย่างเดียว

จะเอาอย่างยายเดี๋ยวนี้อย่างไร เพราะเขาไม่รู้ว่ายายอดทน
มานาน ทำความดีไว้ในอดีตมากมาย จนความดีเป็นภูเขา
ที่ยายได้ดื่มชื่อเสียง มีลูกศิษย์ลูกหามากมาย ก็เพราะความ
ดีที่สร้างไว้ในอดีต

12 มกราคม 2518

กำปั้นทุบตีดิน

การนั่งธรรมะ ก็เหมือนกำปั้นทุบตีดิน เพราะว่าอะไรๆ
ทุกอย่างก็ต้องอาศัยดิน จะมีบ้านก็ต้องอาศัยดิน จะเหาะไป
ได้ก็ต้องไปจากดิน จะเห็นได้ว่าดินเป็นสิ่งสำคัญมาก

ดังนั้น เวลาเราปฏิบัติธรรม อย่างนี้กว่าเราจะไม่รู้ไม่เห็น จะ
ทำไม่เป็นอย่างคนอื่นเขา

“อย่าไปคิดอย่างนั้น”

เราต้องคิดว่า ทุกคำภาวนาว่า สัมมาอะระหังฯๆ นั้น เราได้
บุญทุกคำ สัมมาอะระหัง ที่ไรก็ได้บุญทุกที หลับตาที่ไรก็ได้
บุญทุกที เหมือนเราเอากำปั้นทุบตีดิน ทุบที่ไรก็ถูกทุกที

อยู่ทางธรรม อย่าประมาท ต้องทำไปเรื่อยๆ ทำไปไม่ต้อง
กลัว ใครเขาจะด่า ใครเขาจะว่า ใครไม่พอใจก็ช่างเขา ให้นึก
ว่าเราทำให้พระพุทธเจ้าท่านพอใจ ก็พอแล้ว ทำไปเรื่อยๆ
นึกว่าสำเร็จ สำเร็จ ทุกสิ่งทุกอย่างก็จะสำเร็จ

19 มกราคม 2518

5

ทำปัจจุบันให้ดีที่สุด

คนส่วนมากไม่รู้จักยาย ยายเป็นคนที่ไม่น้อยใจอะไรเลย
ยายสอนตัวเองตลอดเวลาว่า ตัวเราเองจะโง่ หรือฉลาด
ไม่รู้หนังสือ จะยากดีมีจนอะไร ก็ช่วงมันเกิด ในเมื่อเราเกิด
มาแล้ว

คิดแต่ว่าเกิดมาแล้ว มีหน้าที่จะต้องทำความดีให้มาก ๆ
ภพชาติต่อไปเบื่องหน้าจะได้แต่ของดี ๆ
ของไม่ดีอย่าได้รู้จักเลย

คิดแต่ว่าปัจจุบันจะทำได้ เพื่ออนาคตจะได้ของดี ๆ เรื่อยไป
อดีตผ่านมาแล้ว ไม่เคยเก็บมาคิดเลย คิดแต่ว่าปัจจุบันจะ
ต้องทำให้ดีที่สุด

ยายคิดจะทำเฉพาะหน้าให้ดีที่สุด เพื่ออนาคตจะได้แต่
ของดี ๆ

1 สิงหาคม 2520

6

รีบโกย รีบพาย

“ยังหนุ่มยังแน่น รีบโกย รีบพาย
ตลาดจะวาย สายบัวจะเน่า”

เราต้องรีบโกย รีบพายนะ ใครจะพร่องก็ช่างเขา แต่สำหรับ
เราเองต้องให้สมบูรณ์

ภพชาติสุดท้ายแล้ว ต้องเอาแต่สิ่งที่ดีๆ ติดตัวไป ไปคว้า
ธงชัยของชีวิตให้ได้ ที่จะให้ถอยหลังกลับไม่มีอีกแล้ว
มีแต่รุดหน้าไปเรื่อย ๆ

ที่ว่าภพชาติสุดท้าย เพราะวก่อนๆ นั้นทำกันจริงบ้าง
ไม่จริงบ้าง แต่ภพชาตินี้ต้องจริงที่สุด ไม่มีใครยอมใครแล้ว

ฉะนั้นต้องอธิษฐานล้อมคอกไว้ให้ดี ให้พบแต่สิ่งที่ดีๆ
ตลอดไป ให้ได้ประพฤติพรหมจรรย์ทุกภพทุกชาติ
ตลอดอายุขัย ตราบจนกระทั่งเข้าสู่พระนิพพาน
คนไม่ดี ไม่มีศีล ไม่มีสัตย์ อย่าได้พบเลย

ที่สุดในโลกเรานี้ก็มีแต่บุญและบาป มีแต่ธาตุกับธรรม
เท่านั้น ไม่มีอย่างอื่นเลย มนุษย์เป็นเพียงหุ่นที่ถูกเชิดด้วย
บุญและบาป

5 สิงหาคม 2522

7

ทำอะไร ได้อย่างนั้น

คนเราจะหนีสิ่งที่ตนเองทำไว้ไม่ได้

จะวิ่งหนีบุญ ก็หนีไม่พ้น

จะวิ่งหนีบาป ก็หนีไม่พ้น

เพราะทั้งบุญและบาปติดที่ศูนย์กลางกายของเรา จะหนี
อย่างไรก็หนีไม่พ้นแน่นอน

ใครสั่งสมอย่างไร ก็ได้ผลอย่างนั้น สร้างความดี สร้างกุศล
ก็ได้บุญ ได้ความสุข

23 สิงหาคม 2522

ใจสะอาด จึงได้โก้ยาย

ผู้ที่จะสร้างบารมีไปกับยาย หรือไปเกิดร่วมกัน สร้างบารมี
ร่วมกันไปได้ตลอด จะต้องเป็นผู้มีใจสะอาด คือจะทำอะไร
ก็ตาม ก็ตั้งใจเอาบุญจริงๆ ทำเอาบุญอย่างเดียว

คนใจสะอาดเท่านั้น จึงจะอยู่โก้ยายได้
ถ้าใจสกปรกก็อยู่ด้วยกันไม่ได้
เหมือนน้ำอยู่รวมกับน้ำมันไม่ได้

20 พฤศจิกายน 2522

9

อย่าคิดนำ

เวลาทำอะไรพลาด อย่าคิดนำไปก่อน

เพราะว่าเมื่อคิดนำไปแล้ว

มารจะเข้าแทรกผั่งให้เราคิดได้เป็นเรื่องเป็นราวทันที
ยิ่งคิด ยิ่งมีผลเสียแก่ตัวเราเอง

พยายามทำใจให้อยู่ที่ศูนย์กลางกายไปเรื่อย ๆ จะดีกว่า

เพราะปกติ เมื่อผิดพลาด หรือมีอุปสรรคเกิดขึ้น

คนเรามักคิดนำไปก่อน คิดท้อแท้ คิดหดหู่ คิดท้อถอย
คิดแต่ในทางไม่ดี ถ้าคิดอย่างนี้แล้วใจจะตก

มารจะแทรกผั่งสำเร็จใส่ทันที ทำให้เรื่องที่ยังไม่มีอะไร

กลับกลายเป็นเรื่องร้ายทันที ยิ่งคิดจะยิ่งเสีย
ฉะนั้นเมื่อเกิดเรื่อง ให้เราทำใจหยุดที่ศูนย์กลางกาย
อย่างเดียว แล้วจะสามารถแก้ไขได้

20 กันยายน 2519

10

ยอม...เพื่อให้ทุกคนได้บุญ

ยายเป็นคนยอมคนนะ อยู่ที่ไหนก็ลดทูลี
อ่อนน้อมถ่อมตนเสมอ

เราต้องยอมทุก ๆ คน เพื่อทำความดีของเรา
เราต้องอดทน จ้อเขาทุกอย่าง
จ้อเพื่อให้เขาสามัคคีกัน รักกัน
จะได้ทำความดีกันได้

พอเรายอมได้ งานทุกอย่างก็สำเร็จ สุดท้ายก็ได้บุญกันทุกคน

22 ตุลาคม 2519

เวลามีทุกข์ให้สวดมนต์เยอะๆ
นั่งภาวนาสัมมาอะระหังให้มากๆ
ไม่มีใครช่วยเราได้เท่ากับตัวเราเอง

27 กุมภาพันธ์ 2525

12

การคบคน

การเลือกคบคนนั้นต้องเลือกคน บางคนคบได้นอกกรั้ว
บางคนคบในบ้านได้

คนไม่ดี ไม่ควรคบ เพราะเราอาจติดเชื้อเอาได้ ตอนแรกเราก็ก็นึกว่าไม่ดี แต่ต่อๆ ไปเมื่อเขาพูดกรอกหูเราน้อยๆ เข้าเราก็นึกว่าดี เหมือนคนสูบเฮโรอีน ตอนแรกก็รู้ว่ามันไม่ดี ไม่ยอมสูบ แต่พอโดนชวนบ่อยๆ เข้าก็ลองนี่แหละเขาเรียกว่า “ติดเชื้อ” ละ

คบคนไม่ดีระวังจะติดเชื้อ คือติดเอาความวิบัติมา ความวิบัติเหมือนกับเสนียด เราไม่รู้หรอกว่า

ติดเข้าไป ตั้งแต่เมื่อไร เพราะสิ่งเหล่านี้ ซึมซับเข้าไปทีละน้อย
กว่าจะรู้ตัว ก็ถอนไม่ออก

8 กุมภาพันธ์ 2524

13

หน้าที่ที่สำคัญที่สุด

ในชีวิตของเรา ต้องมีความเพียรที่จะนั่งธรรมะให้ยิ่งๆ ขึ้นไป
สมัยก่อน ขยายยังไม่เห็นธรรมะ ก็พยายามนึกทั้งเดิน และนั่ง
พอทำไปๆ ใจก็หยุด เข้าถึงธรรมะได้

*การเข้าถึงธรรมะนี้แหละ
เป็นหน้าที่ที่สำคัญที่สุด*

2 ธันวาคม 2525

คนเราจะทำอะไรก็ตาม ขอให้ทำให้จริง

ดูแต่ยาย ความรู้ก็ไม่มี ปริญญาก็ไม่ได้ มีแต่จริงอย่างเดียว
ยายยังสร้างวัดได้ แล้วยายพิจารณาดูว่า ที่เขาทำกันไม่ได้
ไม่สำเร็จ เพราะทำไม่จริง เจออะไรนิด อะไรหนอย ก็ไม่สู้
ทั้งๆ ที่เขาจบปริญญาสูงๆ จบปริญญาตรี ปริญญาโท
ปริญญาเอก

ส่วนยายความรู้ก็ไม่มี ก่อขอก็ไม่กระดิกหู ไม่จบอะไร
สักอย่าง ยายมีแต่ “จริง” ตัวเดียว ทำได้ทำสำเร็จ

แล้วยายก็มองไปในอนาคตว่า คนเราถ้าชาตินี้ไม่จริง ชาติ
ต่อๆ ไปก็ล้มเหลวเอาดีอะไรไม่ได้ ฉะนั้นเวลาจะทำอะไร
ก็ทำให้จริงตั้งแต่ชาตินี้

15

ธรรมะเท่านั้นที่ช่วยเราได้

“ท้าวแสนโกฏิจักรวาล อนันตจักรวาล ไม่มีใครช่วยเราให้พ้นทุกข์ได้หรอก นอกจากธรรมะเท่านั้น”

“เกาะธรรมะให้แน่นๆ นะ”

“แค่เห็นแสงสว่างเพียงแวบเดียว บุญก็มากมายมหาศาล เป็นฟ้าครอบเชยชนะ”

“เวลาขายนั่งธรรมะ ใจขยาก็จรดที่ศูนย์กลางกาย ผ่านกายต่างๆ เข้าไปเรื่อย ๆ จนถึงพระนิพพาน แล้วใจก็ไปติดที่โน่น จะไปดูอะไรก็ได้ กิเลสก็ไม่มี

แต่พอขายจะพูดกับใคร ขยาก็ถอนใจมา จดจ่อกับคนที่ขาย

จะพูดด้วย ใจมันก็หยาบ อายตนะหยาบก็เกาะ กิเลสมันก็เกาะ”

“คนที่แต่งงาน ใจมันต้องหยาบ จึงคิดจะแต่ง เมื่อใจหยาบ อายตนะหยาบมันเกาะ”

“ไม่ยากหรอกที่จะได้ธรรมะ ถ้าวักธรรมะจริง”

“ไม่ต้องไปนึกถึงคนอื่น ให้นึกแค่ตัวเอง

เพราะว่าไม่มีใครช่วยเราได้”

“ศาสนาพุทธมีเพียง 3 อย่าง คือปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ นอกนั้นไม่ใช่”

11 มีนาคม 2524

16

สำเร็จด้วยบุญ

จะทำอะไรต่าง ๆ ให้นึกถึงบุญ ให้อยู่ในบุญ
ถ้าเรามีบุญ สิ่งนั้นก็จะสำเร็จได้ด้วยบุญ

เรามีบุญเป็นที่พึ่ง
ให้นึกถึงบุญให้มาก ๆ
ทุกอย่างจะสำเร็จ

4 เมษายน 2524

ไม่ผิดระเบียบวินัย

เมื่อสมัยยายเริ่มมาเรียนธรรมะใหม่ๆ
ยายต้องต่อสู้กับอุปสรรคมากมาย
มีคนมุ่งร้ายอิจฉาริษยาบ้าง กลั่นแกล้งยายบ้าง
แต่ยายก็ไม่เป็นอะไร เขาจับผิดยายไม่ได้
เพราะยายไม่เคยผิดกฎ ผิดระเบียบ ผิดวินัยเลย

7 มิถุนายน 2523

คุณค่าของเงิน

การใช้เงิน ต้องรู้จักคุณค่าของเงิน ไม่ใช่จ่ายอย่างสุรุษสุร่าย
ไม่เป็นคนใจใหญ่ใจโต ไม่รู้จักเก็บ อย่างนี้ต้องเป็นจู้ข้าของ
เงินไปตลอดชีวิต ต้องรู้จักคำนึงถึงเวลาหาเงินบ้างว่า
กว่าจะได้มานั้นเหนื่อยยากแค่ไหน

ยายหาเงินมาให้ใช้อย่างเพียงพอ ให้อยู่อย่างสบาย
หาทั้งหยาบทั้งละเอียด ต้องเข้าที่ตามสมบัติอยู่ทุกวัน

ถ้าหามาแล้ว บริวารได้กินอยู่อย่างสบาย ได้สร้างบารมี
สะดวก ยายก็สบายใจ

ถ้าทำให้ครบตามที่กำหนดไว้เพียงพอ ก็จะได้พักหลับตา
บ้าง จะได้มีความสุขในธรรมมากขึ้น แต่ถ้าหามาแล้ว
บริวารเอาไปใช้ไม่คุ้มค่า อย่างนี้หาเท่าไรก็ไม่พอ ต้อง
เหนื่อยในการหาสมบัติไปจนตาย จะใช้เงินต้องดูอย่างยาว
ใช้ให้คุ้มค่า เงินที่ยายหามาให้ใช้ ต้องใช้อย่างมีประโยชน์
มากที่สุด

24 มกราคม 2523

19

ความไว้วางใจ

ยายจะอ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่อยู่เสมอ
ยายอ่อนน้อมด้วย ซื่อตรงด้วย
พูดแต่ความจริง ไม่กลัวอย่างอื่นเลย
กับผู้ใหญ่ กับหลวงพ่อดัดปากน้ำด้วยแล้ว
ยายได้รับความไว้วางใจมากที่สุด

5 พฤษภาคม 2523

เราเป็นอย่างไร บริวารเป็นอย่างนั้น

เวลาทำงาน เราต้องทำแบบจริง ๆ จัง ๆ อย่าเหยาะเหยะ
ถ้าเราทำงานแบบเหยาะเหยะ เราก็จะมีบริวาร มีลูกน้องที่
เหยาะเหยะเหมือนเรา

เวลาเราใช้ของ ก็ต้องรู้จักใช้ ถ้าเราไม่รู้จักใช้ เราก็จะได้
บริวารที่ไม่รู้จักใช้ของ ไม่รักษาของ เวลาเราตายไป เราก็จะ
เจอบริวารอย่างนั้น

เราเป็นอย่างไร บริวารเราก็จะเป็นอย่างนั้น เราต้องตั้งใจ
ทำงานให้ดี ใช้ของก็ต้องใช้ให้ดี เราจะได้แต่บริวารที่ดี ๆ

ไม่ได้บันทึกวันที่

“เกิดมาเป็นคนนี้ โชคดีที่สุดแล้ว
เราเกิดมา ก็เพื่อมาสร้างความดี มาหากำไรใส่ตัว
เพราะฉะนั้นสิ่งที่ไม่ดี อย่าให้ติดตัวไปเลย
ให้มีแต่สิ่งดี ๆ ติดตัวไป”

21

พูดดี ๆ อย่าไปด่า ไปว่าเขา

คุณยายสอนให้พูดกับน้อง ๆ ที่มาช่วยงานวัดว่า

“พวกเราต้องรู้จักพูด พูดกับเขาดี ๆ อย่าไปด่า อย่าไปว่าเขา
ค่อย ๆ พูด ค่อย ๆ ตักเตือน เขาจะฟังเรา จะเคารพและ
เกรงใจเรา จะมาช่วยเราตลอดไป แต่ถ้าเราพูดกับเขาไม่ดี
ไปด่าไปว่าเขา เขาก็จะกลัว และไม่กล้ามาช่วยงานอีก
งานเราก็เสีย เขาก็ไม่ได้บุญ

เพราะฉะนั้น เราต้องพูดดี ๆ ไม่ด่า ไม่ว่าเขา ค่อย ๆ ตักเตือน
เขาจะฟังเรา แล้วเขาจะคิดได้ งานเราก็สำเร็จ เขาก็ได้บุญ”

11 พฤศจิกายน 2523

เราต้องเข้ากับคนให้ได้
เขาไม่พูดด้วย เราก็พูดกับเขา
เดี่ยวเขาก็พูดกับเราเอง
พวกที่หยิ่งคิดกันว่า พวกข้าก็แน่ กูก็แน่
พวกนี้อยู่คนละมุมโลกเลย
เราต้องเข้ากับคนให้ได้ทุกชั้นทุกคน
เวลาเจ็บไข้ได้ป่วย จะได้พึ่งพาอาศัยเขาได้

5 พฤษภาคม 2538

23

เกิดเป็นคนต้องสู้

เกิดเป็นคนมันต้องสู้ สู้ด้วยการทำความดี
อยู่ที่ไหน ก็ตายเหมือนกัน

สู้ก็ตาย ไม่สู้ก็ตาย จะตายเมื่อไร ก็ไม่รู้
เราต้องสู้ ไม่สบายเมื่อไร แล้วถึงนอน
ยายสู้มาตลอด ตอนสร้างวัด จนเป็นโรคขาดอาหาร

เรายังแข็งแรงอยู่ ต้องสู้ มีอะไรก็ทำไป
อย่าจี้เกียจ ไม่ไหวเมื่อไร แล้วถึงนอน

1 ตุลาคม 2535

24

ไม่ยอมแพ้

ยายไม่เคยยอมแพ้ต่ออุปสรรคที่มาขวางหน้า
เมื่อจะต้องทำอะไร ยายจะมานะ บุกบัน
ยายจะพยายามทุกวิถีทาง
เพื่อทำสิ่งที่ตั้งใจไว้ ให้สำเร็จให้จงได้

ตอนที่ยายล้มป่วย วันหนึ่งยายมีความรู้สึกว่
ก้าวขาเดินไม่ออก แต่ใจของยายไม่ยอมแพ้
จึงค่อยๆ ขยับขา ก็ขยับไม่ออกเลย
พยายามขยับนิ้ว ทีละนิดๆ
จนในที่สุด ยายก็ก้าวเดินได้สำเร็จ

15 กันยายน 2525

25

คว้างชัย

เกิดมาเป็นคนนี้ โชคดีที่สุดแล้ว
เราเกิดมา ก็เพื่อมาสร้างความคิดดี มาหากำไรใส่ตัว
เพราะฉะนั้นสิ่งที่ไม่ดี อย่าให้ติดตัวไปเลย
ให้มีแต่สิ่งดี ๆ ติดตัวไป

ชีวิตนี้จะได้มีกำไรมาก ๆ
ภพชาติต่อไปจะได้ก้าวหน้า ก้าวหน้าไม่ถอยหลังกลับ
เกิดชาติหน้าต่อ ๆ ไป คำว่า ตกต่ำ ไม่มีเลย

เหมือนอย่างยายเกิดมาแล้ว
พออายุ 26 ปี ยายก็ถือศีล 5 ได้บริสุทธิ์
พออายุ 28 ปี ก็รักษาศีล 8 ได้บริสุทธิ์
จนกระทั่งบัดนี้ อายุ 71 ปีแล้ว

เกิดมาภพชาตินี้ ยายมีกำไรแล้ว มีแต่สิ่งที่ดีๆ ติดตัวไป
ชีวิตยายจะก้าวหน้าไปเรื่อย ๆ จะไม่ตกต่ำเลย
ยายคว่ำรังษัยของยายแล้ว จะครองเอาแต่ดี ๆ ไป

เพราะฉะนั้น ต้องอธิษฐานให้ดีๆ ว่า
คำว่า “ไม่ดี” คำว่า “ตกต่ำ” อย่าให้เกิดขึ้นกับข้าพเจ้าเลย
ให้มีแต่สิ่งที่ดีๆ ที่ทำให้ก้าวหน้า ติดตัวไปทุกภพทุกชาติ
ตราบกระทั่งเข้าสู่พระนิพพาน

12 พฤศจิกายน 2522

26

สร้างบารมีให้ดี ต้องติดธรรมะ

ชีวิตนี้เกิดมาสร้างบารมี
ต้องพยายามทำความดีให้เต็มที่
ถ้าต้องการจะสร้างบารมีให้ได้ดีจริงๆ ต้องติดธรรมะ
อย่าติดบุคคล แล้วจะสร้างบารมีไปได้ตลอด
จะนำความเจริญ มาสู่ตัวเองและหมู่คณะด้วย
ให้มีสติสอนตัวเองอยู่เสมอ
ถ้าติดบุคคลแล้ว จะสร้างบารมีไปไม่ได้ตลอด
จะเดือดร้อนในภายหลัง
ทั้งตัวเองและหมู่คณะด้วย

ถ้าศีลธรรมะ มีธรรมะเป็นที่พึ่ง
จะชนะมิฉนาคิฐิได้
เพราะจะได้บุญที่สะอาดบริสุทธิ์ติดตัวไปทุกวัน
จำเอาไว้ให้ดี แล้วเอาไปปฏิบัตินะ
ยายอายุมากแล้ว แก่เข้าไปทุกวัน
เมื่อยังมีแรงพูดก็จะสอนไปเรื่อย ๆ
ขอให้นำไปปฏิบัติ จะได้เอาตัวรอด

15 ธันวาคม 2523

27

ทำความดีให้สุดชีวิต

เมื่อเราเข้าวัด ก็มุ่งหวังอย่างเดียว
คือเพื่อมาสร้างความดีให้มากๆ มาเอาบุญนั่นเอง
มาเพื่อที่จะทำประโยชน์ให้แก่ตัวเองแท้ๆ

ฉะนั้นต้องตั้งใจทีเดียวว่า

เราจะต้องทำความดีให้สุดชีวิต

เพราะว่าเราได้เสียสละเวลา สละโอกาส

ทุ่มเททุกอย่างมาแล้ว ก็ให้ตัดดวงบุญกุศลให้เต็มที

20 สิงหาคม 2525

อดทนและปรับปรุง

เราอุตสาหกรรมเสียสละทุกอย่างมาแล้ว เพื่อมาสร้างบารมี
มาสร้างความคิด ต้องอดทน ใครจะว่าอะไรก็อดทน
พยายามปรับปรุงแก้ไขตนเองให้ดี ดูอย่างยาย พยายาม
ตรวจตรา แก้ไขตัวเอง ให้เหมาะกับเหตุการณ์ ให้สร้างบารมี
ได้สะดวกที่สุด

ภพชาตินี้เราต้องพยายามอดทน ปรับปรุงแก้ไขให้ดี ให้มีแต่
สิ่งที่ดีๆ ติดตัวไป ถ้าภพชาตินี้แก้ไขได้ ภพชาติต่อๆ ไป
ก็มีแต่ที่ดีๆ ตลอดไป แต่ถ้าแก้ไขไม่ได้ ก็ต้องติดไปแก้ภพ
ชาติต่อไป อย่างนี้ไม่ดี เพราะฉะนั้นต้องแก้ไขปรับปรุง
ตัวเองให้ดีที่สุด

29

ทำอะไรทำจริง

ตั้งแต่ย้ายเข้าวัดมา มีคนดูถูกมากมาย แต่ที่ยายก้าวขึ้นมาได้ขนาดนี้ ก็เพราะทำอะไรทำจริง

ยายคิดแต่จะเอาธรรมะ คิดแต่จะตอบหลวงพ่овัดปากน้ำให้ได้ ใจจรดธรรมะ ไม่ถ้อยเลย เรื่องอื่นๆ ยายมองข้ามไปไม่สนใจ ใครจะแกล้ง ใครจะดูถูกเหยียดหยาม ก็ช่างเขา ยายก็ทนได้

ถ้ามีแต่อิจฉาริษยา แ่งแย่งชิงดีกัน ก็เสียเวลาไปเปล่าๆ คนที่คิดว่าตัวเองเก่ง ก็มัวต่อสู้กันต่างๆ นานา แต่ยายมุ่งเอาแต่ธรรมะ ถ้าคนเก่งจริงไม่ต้องไปสู้กับใคร ยายไม่เสียเวลาในเรื่องเหล่านี้ จึงมีเวลาค้นธรรมะละเอียดมากขึ้น

17 สิงหาคม 2523

ทุกอย่าง ใครจะลับ จะโง่อย่างไร
ยายยอมแพ้เขาแต่ข้างนอก ข้างในไม่ยอมแพ้
พอถึงสุดท้ายก็ชนะทุกอย่างทั้งหมด
เป็นอย่างนี้เรื่อย ๆ ทุกเรื่อง

ข้างในยายสู้ สู้ถึงที่สุด
สู้ด้วยบุญ ไม่ยอมถอยเลย
ข้างนอกก็ดูเหมือนแพ้
แต่ข้างในยิ่งดีธรรมชาติใหญ่ ยิ่งดี ยิ่งละเอียด
ในที่สุดก็ชนะด้วยกำลังบุญของยายเอง

31

มีบุญ สำเร็จทุกอย่าง

ทุกสิ่งทุกอย่างขึ้นอยู่กับกำลังบุญ
มีบุญอย่างเดียว อะไรๆ ก็สำเร็จทั้งหมด
เกิดมาในชีวิตนี้ ยายตั้งใจจะสร้างบารมีให้ดีที่สุด

ชาตินี้ยายกลัวอยู่อย่างเดียว กลัวว่าจะได้บุญน้อย
บุญจะแพ้คนอื่นเขา

ถ้าเรามีบุญมากแล้ว ทุกสิ่งทุกอย่างที่ปรารถนาก็สำเร็จ ที่จะทำให้สำเร็จทุกๆ อย่าง ใครมาขวางไม่ได้ ด้วยอำนาจบุญ
เพราะฉะนั้น ยายจึงตั้งใจมาก มีความเพียรมาก
อยากอยู่แนวหน้าของการสร้างความคิด

31 สิงหาคม 2519

ต้องมีความดีเป็นฐาน

คนที่ยังไม่มีความรู้ ยังไม่มีความดี
แต่อยากดัง อยากมีชื่อเสียง อยากเป็นใหญ่
อย่างนี้ไปได้ไม่นานก็ตกกระป๋อง
เพราะไม่มีฐานของความดีรองรับไว้
ยิ่งประกาศอย่างนี้ ยิ่งทำลายตัวเองเร็วขึ้น

12 ตุลาคม 2523

33

สั่งสมความดี

คนเราเกิดมาแล้ว ต้องสร้างความดี
ขยายสั่งสมความดีไว้ทีละเล็กละน้อย
ทำไปเรื่อย ๆ อย่างสม่ำเสมอ
ไม่มีความอยากเด่น อยากดังเข้ามาเจือปน
เมื่อสั่งสมความดีนานเข้า ความดีมากขึ้น
ผลของความดีก็ปรากฏ ได้ชื่นชมกับความดีที่ทำไว้

ความดีที่สั่งสมไว้นี้ ไม่มีใครจะปิดบังได้ ไม่อยากดังก็ดังเอง
คนทางโลก ทำดีแล้วไม่เห็นผลก็บ่น
จริง ๆ แล้ว เพิ่งจะทำความดีได้นิดเดียว

ยังไม่มีผล ก็บั่นแล้ว ขยายสร้างความคิดมาตลอด
จนกระทั่งเห็นผลปรากฏ

เมื่อนึกถึงการสร้างบารมีที่ผ่านมาทั้งหมด
ก็ปีติในบุญและชัยชนะที่สะอาดบริสุทธิ์ทุกครั้ง
ขยายจึงไม่มีปมด้อยในใจเลย

5 พฤษภาคม 2523

34

ทำเพื่อตัวเอง

ในสมัยที่หลวงพ่อดำปากน้ำทำวิชาอยู่

ท่านเคยถามทุก ๆ คนที่ทำวิชาว่า

“รู้ไหม เราทำวิชานี้เพื่ออะไร?”

ถามเรียงตัวเลย ให้ตอบทีละคน

บางคนก็ตอบว่า..ทำเพื่อพระศาสนา..ทำเพื่อวัด..

ทำเพื่อหลวงพ่อดำ ตอบในทำนองนี้ทุกคน จนถามมาถึงยาย

ยายก็ตอบหลวงพ่อดำว่า ที่มาทำวิชาอยู่นี้ ลูกทำเพื่อตัวเอง

เป็นคำตอบที่หลวงพ่อดำท่านพอใจที่สุด ท่านบอกว่า

เออ! ต้องอย่างนี้สิ จึงจะใช้ได้

ที่มาทำอยู่นี้ก็เพื่อช่วยตัวของตัวเอง
ใครจะไปช่วยใครได้ *ทำไปก็เพื่อช่วยตัวเองให้พ้นทุกข์*
พ้นจากการเป็นบ่าวเป็นทาสของพญามาร

20 สิงหาคม 2525

35

ธรรมะเป็นเรื่องสำคัญ

การนั่งธรรมะเป็นเรื่องสำคัญที่สุด ในชีวิตเราต้องคิดอยู่เสมอว่า ต้องเข้าถึงธรรมะให้ได้ เพราะเป็นเรื่องที่สำคัญจริงๆ เราต้องหมั่นนึกถึงบ่อยๆ ทุกๆ เวลา ไม่ว่าเราจะเดิน ขับรถ หรือทำอะไรก็ตาม เมื่อมีเวลาก็ให้นึกถึงให้มากๆ

เหมือนอย่างยาย เมื่อยังไม่เห็นธรรมะ ก็พยายามนั่งขยันนั่ง จนเห็นธรรมะ จากเห็นธรรมะได้ ก็ไปขาดรู้*ได้

*ขาดรู้ คือ การทำใจหยุดนิ่งสนิทสมบูรณ์ จนกระทั่งหลุดจากกายหยาบไปติดข้างในละเอียด เมื่อครบกำหนดเวลาแล้วจึงถอน การขาดรู้ทำให้จิตบริสุทธิ์มาก มีพลังมาก จิตขยาย ความรู้กว้างขวางมาก และมีญาณแม่นยำ

ธรรมะยายจึงก้าวหน้า เพราะยายนั่งจริง ๆ

การปฏิบัติธรรมเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในชีวิต

ถ้าเราไม่หาความสุขในชาตินี้ ชาติหน้าก็หาไม่พบ

ถ้าจะพบก็ต้องพบในชาตินี้

เมื่อก่อน ยายนั่งสมาธิ กลางวัน 6 ชั่วโมง

กลางคืน 6 ชั่วโมง เดี่ยวนี้ยายแก่แล้ว อายุ 84 ปี

นั่งเดี่ยวเดี่ยวก็นั่งได้แล้ว เล่นอนดิงธรรมะไป

ตอนนี้เรายังไม่รู้หรอก ถ้าเราแก่ เราถึงจะรู้ว่าเมื่อยหลัง

ปวดเอว เป็นอย่างไร ตอนยังหนุ่ม ยังสาวอยู่ ไม่รู้หรอก

10 พฤษภาคม 2535

36

ธรรมะเป็นที่พึ่ง

ยายมองไปตลอดหมด ก็เห็นชัดว่า ในโลก ในชาติ
ในธรรมทั้งหมดนี้ ไม่มีใครเลยที่จะช่วยยายได้ ยกเว้นยาย
จะช่วยตัวเองเท่านั้น ยายจึงพยายามช่วยตัวเองมาตลอด
ทุกข์ของเราใครเขาจะช่วยได้

คิดหาทางช่วยตัวเองอยู่เสมอ หวังเอาตัวเองเป็นที่พึ่ง
หวังพึ่งธรรมะในตัวเอง

ที่เอาตัวรอดมาได้ทุกอย่าง เพราะยายมีธรรมะเป็นที่พึ่ง

5 พฤษภาคม 2523

37

แม่ป่วย ก็อยู่ในบุญ

แม่ยายป่วย ก็อยู่ในบุญมาก ไม่ทิ้งบุญเลย วันหนึ่งป่วยใหม่ ๆ ยายมองดูธรรมะของยายแล้ว เห็นพระธรรมกายใสมาก ๆ ใสที่สุด สว่างที่สุด ก็มองธรรมะของยายไปเรื่อย ๆ พอลืมตามองดูโลกตอนกลางวัน ยังเห็นว่ากลางวันมืดเลย

เพราะฉะนั้น ธรรมะนี้สำคัญที่สุด
ให้พวกเราจำคำยายไว้ให้ดี
แล้วพยายามนั่งธรรมะให้มาก ๆ

20 พฤศจิกายน 2525

38

ยายอยู่ในบุญ

เมื่อเกิดเรื่องหนัก ๆ ขึ้น ยายจะนึกถึงบุญ นึกถึงบารมี
ตลอดเวลา นึกถึงความดีที่เคยสร้างมา จะก่อกุศลก็ชาตีกิตตาม
นึกถึงบุญทั้งหมด ให้มาช่วย ให้งานที่ทำนี้สำเร็จสมใจ
ปรารถนา

เรื่องบุญเป็นเรื่องสำคัญ เมื่อบุญเรามากแล้ว ก็ชนะได้
ฉะนั้นมีอะไรเกิดขึ้นก็ไม่เคยหวั่นไหวเลย ยายอยู่ในบุญ
เสมอ

4 เมษายน 2522

39

รักษาใจไว้ดีกว่า

เหตุการณ์ต่าง ๆ มีดี มีเสีย โลกเราก็เป็นอย่างนี้มานานแล้ว
บางช่วงก็ยินดี ร่าเริง บางช่วงทุกข์ เครียด กังวล สับสน

โลกจะเป็นอย่างไรก็ช่างเถิด อย่าไปกังวลกับมันนักเลย
รักษาใจเราไว้ดีกว่า อย่าไปคิดในสิ่งที่ไม่ดี

แม้เป็นเรื่องของคนอื่น ถ้าขึ้นไปคิด มีแต่จะเข้าตัว
เสียอะไร เสียได้ เสียไป แต่อย่าให้ ใจเสีย

17 กุมภาพันธ์ 2525

40

นั่งเจียบ...เหมือนแพ้...แต่ชนะ

ไม่ว่าใครจะว่ายาย เกียวยาย หรือทะเลาะกับยาย
จะเป็นลูกศิษย์ใกล้ชิด หรือเป็นผู้ใหญ่กว่า
เวลาเมื่ออารมณ์ว่ายาย ต้องอย่างนั้น อย่างนี้สิ
ยายจะเจียบ ขอมแพ้เขาไปก่อน ให้เขาพูดๆ และว่าไป

ยายจะเอาชนะทุกคนด้วยความเจียบก่อน
เขาพูดไป พอเหนื่อย ก็หยุดเอง
ปล่อยให้เขาโกรธ มีอารมณ์ว่าไปคนเดียว

ยายเจียบอย่างเดียว ยายเอาชนะทุกคนแบบนี้มาทั้งนั้น
ยายนั่งเจียบ แล้วตั้งธรรมะดูภายใน แล้วยายก็จะชนะ

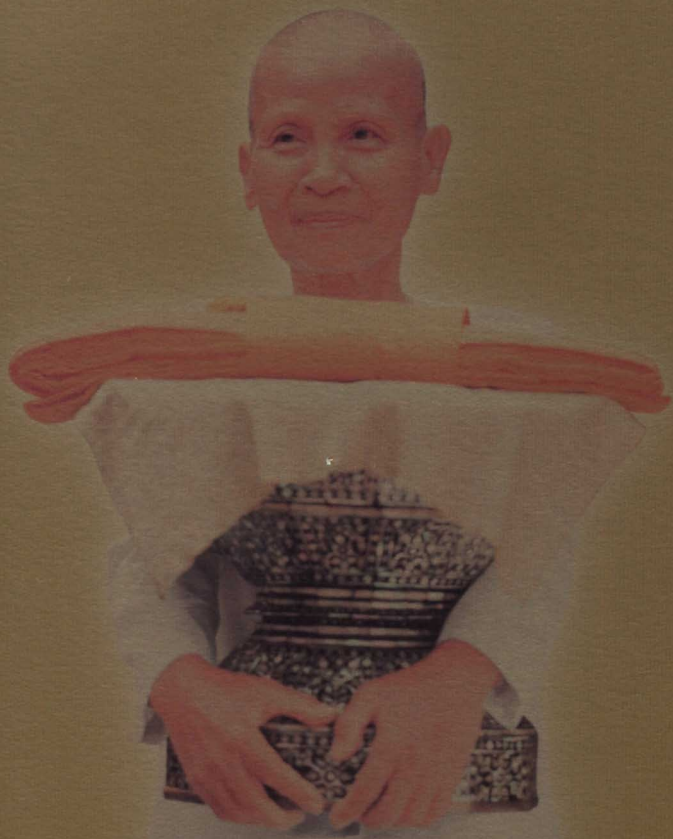
11 มกราคม 2534

ตั้งสติ...ก่อนพูด

คนเราเวลาคิดอะไรไม่ออก เราต้องหลบออกไปหาที่เงียบๆ
หลับตาทำใจให้หยุดนิ่ง สักพักหนึ่ง ประเดี๋ยวเรื่องต่างๆ
มันจะไหลขึ้นมาสอนเราว่า เราจะต้องทำอะไร แล้วเรา
ค่อยตั้งสติไปพูด ถ้าคิดว่า พูดแล้วเราขาดทุน ก็อย่าเพิ่งพูด
ให้กลับไปนั่งสมาธิใหม่ จนกว่าใจจะสบาย แล้วค่อยกลับมา
พูด ต้องพูดแล้วไม่ขาดทุน ถ้าขาดทุนอย่าพูด พูดแล้วให้
ตัวเองกำไร ไม่เสีย

เพราะชีวิตของเรา เดี่ยวก็วัน เดี่ยวก็คืน จะทำอะไรก็ให้
รีบทำ ตั้งหลักให้ดี จะได้ไม่เสียทีที่เกิดมา เอากำไรคือบุญ
(ความดี) ติดตัวกลับไป

“บุญเขาติดตัวไปได้ มีน้อยทำน้อย
ทำบ่อย ๆ ก็มากเอง เหมือนเก็บเงินใส่กระปุก
ถึงจะมีสมบัติพันล้าน ถ้าไม่ได้ทำบุญ
เวลาตายก็เขาติดตัวไปไม่ได้ ยังไม่ใช่เป็นของเรา”

42

สู้...เจ็บ

คนเราสร้างได้ดี อย่าคิดว่าง่าย
ต้องต่อสู้ ต้องอดทน และเจ็บ

ขายสร้างได้ดี ขายให้สู้
สู้ด้วยความเจ็บมาตลอด
แต่ขายให้นุญช่วย แล้วขายก็ชนะด้วยบุญ

10 กันยายน 2534

ยายยึดบุญเป็นใหญ่
ยายรักบุญ รักบุญมากที่สุด
เพราะบุญช่วยยายได้ คนยังมีกิเลส
เดี๋ยวก็ดีบ้าง เดี่ยวก็ร้ายบ้าง
ยายยึดบุญของยายเป็นที่พึ่ง

26 มกราคม 2534

ทำบุญไม่สูญ

บุญเอาติดตัวไปได้ มีน้อยทำน้อย ทำบ่อยๆ ก็มากเอง
เหมือนเก็บเงินใส่กระปุก ถึงจะมีสมบัติพันล้าน ถ้าไม่ได้
ทำบุญ เวลาตายก็เอาติดตัวไปไม่ได้ ยังไม่ใช่เป็นของเรา

ถ้าเราทำบุญ สมบัติก็เป็นของเรา ติดตัวเราข้ามภพข้ามชาติ
ทำบุญไม่สูญเปล่า เป็นสมบัติของเรา

ถ้าเราไม่ได้ทำบุญ เราตายไปก่อน คนที่อยู่ข้างหลัง
ก็เป็นคนใช้สมบัตินั้น หรือไม่ก็ถมแผ่นดิน

พุดสัจภาษน 2532

ที่ยายบอกบุญ เพราะยายรักบุญ
 บุญ คือความดีที่จะทำให้ยายพ้นทุกข์
 ยายอยากได้บุญ เพราะภพชาติต่อไปยายต้องเกิดอีก
 ที่เขายากจน เพราะเขาไม่ทำทาน
 บอกบุญเขา เขาก็ได้บุญ เราก็ได้บุญ
 ไปกันเป็นหมู่คณะ ไม่ต้องนั่งจ้องอยู่คนเดียว
 ภพชาติต่อไป จะได้พบกันอีก
 ไม่ต้องเจอคนพาล พบแต่คนมีบุญด้วยกัน ก็ไม่เดือดร้อน

17 พฤศจิกายน 2532

46

เอาไปได้แต่บุญบาป

คนมียศมีตำแหน่งเวลาเข้าวัด ยศให้วางทิ้งไว้ เป็นเรื่องของโลก เวลาตายไปก็เอายศติดตัวไปด้วยไม่ได้ ต้องทิ้งไว้ ที่จะเอาติดตัวไปได้ก็คือ บุญกับบาปเท่านั้น

คนมียศก็คือคนสวมหัวโขน พอถอดหัวโขนออก ก็ไม่มีใครสนใจ เหมือนคนตอนหมดยศแล้ว อะไรๆ ก็ไม่แน่ ที่แน่ๆ คือบุญและบาปเท่านั้น ทุกอย่างขึ้นอยู่กับบุญและบาป

13 พฤศจิกายน 2532

พวกเราต้องอย่าแสดงฤทธิ์*นะ แม้ว่าตัวเราเองจะมีฤทธิ์
มีงานทำมากน้อยแค่ไหน ก็อ่อนน้อม อดทนเอาไว้

ผู้ใหญ่ ครูอาจารย์มีแต่ความหวังดีกับเรา
พวกเราต้องจำคำของยายไว้ให้ดี

เอามาอธิษฐานกำกับไว้ว่า อย่าเผลอสติเรื่องนี้เป็นอันขาด
ไม่อย่างนั้นแล้ว เราจะเสียคน
จะไปได้ไม่ตลอด จะไม่มีวิชา ไม่มีความรู้

10 พฤศจิกายน 2523

*ฤทธิ์ หมายถึง อำนาจจากหน้าที่การงาน

ผลกรรม

ชีวิตของมนุษย์ชั่วพริบตาเดียว
 เดี่ยวก็หมดไปแล้ว สิบปี ยี่สิบปี ไม่นานก็ตาย
 ตายแล้วเอาไปได้ก็แต่บุญและบาป
 เราทำบุญ เราก็ได้บุญ เอาไว้ใช้ภพชาติต่อไป

ส่วนบางเรื่องที่เกิด ก็มาจากผลกรรมในอดีตที่เราทำมา
 เพราะฉะนั้น เราต้องอดทนทำความดีเรื่อยไป
 อดทนไปเถอะ อีกไม่กี่ปีก็ตายแล้ว
 ที่เกิดเป็นอย่างนั้น อย่างนี้ ไม่สบาย เจ็บไข้ได้ป่วย
 โดนเจ้านายรังแกบ้าง ก็มาจากผลกรรมที่เราทำไว้นั้นแหละ

ยายอดทน ใครจะพูดว่าอะไร ก็อดทนเอา
ใครจะทำอย่างไรก็ช่าง จะว่าอะไรก็ช่าง
เราจะเอาบุญให้เต็มที เรื่องอื่นไม่ต้องสนใจ
คนเราเกิดมาเมื่อไร ตายเมื่อไร ตรงไหน ไม่มีใครรู้
เพราะฉะนั้น เราต้องสร้างบุญสร้างกุศลไว้

22 มกราคม 2535

49

อดทน

เกิดเป็นคนต้องอดทน จะทำอะไรก็ต้องอดทน
การสร้างบารมีต้องเข้มแข็ง ต้องอดทน ทนลำบากเอานะ
จะลำบากอย่างไรก็ให้อดทน อย่าสร้างกรรมอีกเลย
ภพชาตินี้เป็นชาติสุดท้ายแล้ว อดทนให้ถึงที่สุด

เราต้องเข้มแข็ง อดทน จะยอมแพ้ไม่ได้
ต้องคิดสู้ คิดว่าจะต้องสู้ให้ชนะให้ได้
ชนะด้วยบุญ ถ้าคิดว่าชนะ ก็ต้องชนะ
เราต้องสู้ให้ถึงที่สุด ยายจะสู้จนหมดลม

20 กันยายน 2524

50

สู้ไม่ถอย

ยายคิดแต่ว่า ถ้ายายยังเดินได้ก็จะสู้ไปจนสุดฤทธิ์
ยังมีชีวิตอยู่ เราต้องสู้ เมื่อไรเราตายแล้ว ก็พักกัน
แล้วแต่จะมีแรงไปได้แค่ไหน ก็จะไปไม่มีหยุด
ถ้าเราถอย เราก็แพ้เขา (พญามาร-กิเลส)

เหนื่อย เมื่อย ก็พักสักครู่ นอนดั่งธรรมะไปบ้าง
บางทีมีความคิดดี ๆ ผุดรู้ขึ้นมา
พอมิแรง ก็ค่อยมาสู้กันใหม่ สู้ก็ตาย ถอยก็ตาย
สู้ยังดีกว่า ยังมีทางชนะ
ชีวิตยาย สู้มาจนสุดฤทธิ์โดยตลอด สู้ไม่ถอย

สิงหาคม 2535

ศูนย์กลางกาย

ยายไม่เคยเพื่อการสร้างบารมี
ไม่เคยเพื่อหรือเกียจคร้านในการปฏิบัติธรรม
หรือสร้างกุศลธรรมเลย

ยายจะเอนบุญไปมาก ๆ
ยายจะไม่ยอมให้ใจห่างจากศูนย์กลางกายเลย

เวลาออกมาทำงานอย่างอื่นเดี่ยวเดียว
ก็รีบเอาใจกลับไปศูนย์กลางกายใหม่
เดี่ยวบุญจะขาดสายไป

ที่ศูนย์กลางกาย
เป็นเหมือนหลุมหลบภัย
เป็นเกราะคุ้มภัย
อัคคีภัย โจรภัย ภัยใดๆ
ในโลกนี้ หรือในวัฏสงสาร
ไม่อาจทำอันตรายได้เลย
นอกจากร่างกายแล้ว
ทำร้ายใจ ไม่ได้เลย

2 กุมภาพันธ์ 2522

52

สมาธิ

สมาธิ เป็นบุญพื้นฐานที่จะทำให้เราพ้นทุกข์
ที่จะช่วยให้เราหลุดพ้นจากการเป็นบ่าวเป็นทาสของกิเลส
บุญมีฤทธิ์สำคัญมากนะ ยายจะบอกไว้
ที่เรานั่งธรรมะก็เพื่อตอนเตรียมตัวจะลาโลก จะได้ไปสู่ที่ดี

การนั่งธรรมะ ต้องนั่งเหมือน ไก่กกไข่
มันจะไม่ยอมลุกไปไหนเลย

จะนั่งกกไข่อย่างนั้น จะเดินไปหาอาหารก็ชั่วประเดี๋ยวเดียว
แล้วรีบกลับมา นั่งกกต่อ ไม่ว่าจจะร้อนหนาวก็ตาม

เวลานั่งธรรมะ ให้ทั้งทุกสิ่งทุกอย่าง ทุกเรื่องออกไปให้หมด
นึกเข้าไปที่ศูนย์กลางกายฐานที่ 7 ของเรา ทำใจให้หยุดนิ่ง
นึกให้เห็นดวงแก้วให้ชัดเจน ให้ใสที่สุดเท่าที่จะใสได้
หรือนึกให้เห็นองค์พระองค์ไหนก็ได้
นึกเรื่อย ๆ นึกบ่อย ๆ ให้เห็นองค์พระชัด ๆ ใส ๆ

27 สิงหาคม 2525

53

เบื่อ

คนสมัยนี้ หนักนิดเบาหน่อย ก็ไม่สู้ซะแล้ว
อย่างนี้ไม่ไหว ดุยายเป็นตัวอย่างสิ
คนสมัยนี้ จ้างงานอะไรเข้าสักประเดี๋ยว ก็เบื่อเสียแล้ว
เบื่องานนี้ ไปจ้างงานโน้น แล้วก็เบื่อไปเรื่อย ๆ
ถ้าลองมันเบื่อ อยู่ที่ไหนมันก็เบื่อ จ้างงานอะไรมันก็เบื่อ
ลองให้ไปนั่งธรรมะ ไม่นานก็เบื่ออีก
ถ้าไม่แก้ “อาการเบื่อ” ให้หายไป มันก็เบื่อยู่นั่นแหละ
เบื่อไปจนตาย

ทำงานกันนิด ๆ ก็เบื่อแล้ว อย่างนี้ ชีวิตหมดไปเปล่า ๆ

มีนาคม 2535

ถ้าเรานั่งสมาธิบ่อยๆ เราจะพิจารณาสิ่งต่างๆ ได้ชัดเจน

ถ้าเรานั่งสมาธิมากๆ เราก็จะแก้ปัญหาต่างๆ ได้
และรู้ว่าควรจะทำอะไร ทำอย่างไร

พอเรานั่งสมาธิเสร็จ เราจึงค่อยมาจัดการกับงานต่อ
เราจะเกิดปัญญาสอนตัวเอง คนอื่นเขาก็จะกลัวและเกรงเรา
เราพูดอะไร เขาก็จะเชื่อถือ

พุดสัจภาษน 2527

55

รักยิ่งชีวิต

คนเราจะรู้อะไรจริง มีความชำนาญมาก
ต้องมีความรักในสิ่งที่ทำ

ทำบ่อยๆ ทำด้วยความรัก ละเอียด ประณีต
ยายรักธรรมชาติมากยิ่งชีวิต
รักความสะอาดบริสุทธิ์มากๆ
ทำธรรมชาติจนชำนาญ

ยายไม่เคยไปไหนเลย
ทำธรรมชาติกับหลวงพ่อดาวตกน้ำ อย่างเดียว

สิงหาคม 2523

งานทุกอย่าง ยายจะพยายามทำให้เป็น
ทำวันละน้อยไปเรื่อย ๆ ทุกวัน มันต้องทำได้
ที่บอกว่า ทำไม่ได้ ก็เพราะมันจี้เกียจ
ทำมันไปเรื่อย ๆ เราต้องชนะมันจนได้
เราทำทุกวัน มันจะทนเราไปได้ได้อย่างไร

คูลี เหล็กเป็นแท่ง เขายังฝนเหล็กให้เป็นเข็มได้
เราเป็นคน เราก็ต้องทำได้ทุกอย่าง

18 สิงหาคม 2525

57

ผ้าขี้ริ้ว

ยายไม่กลัวใครจะว่ายายเลย เพราะยายคิดว่า
ดีหรือชั่วอยู่ที่ตัวเรา

ยายจะอยู่ที่ไหนก็ตาม ไม่ใช่บ้านของเรา
ยายทำตัวเหมือนผ้าขี้ริ้วเช็ดเท้า
ให้เขาเช็ดให้พอ แล้วเราก็ตื่นขึ้นมาเอง

ใครด่าก็ช่าง ยายสนใจแต่เรื่องธรรมะของยาย
ถ้าเขาด่าเรา ก็ปล่อยให้เขาด่าไป
เขาชมเรา ก็ไม่ได้ทำให้ตัวเราดีขึ้น
เขาด่าเรา ก็ไม่ได้ทำให้เราต่ำลง
ตัวเราเอง เท่านั้นที่จะทำตัวของเราให้ดีหรือชั่ว

27 มกราคม 2523

ความอยาก ทำให้ทุกข์

ที่เขาเป็นทุกข์กันอยู่ทุกวันนี้ เพราะเขามีแต่ความอยาก
ความอยากนี้แหละทำให้ทุกข์ อยากสวยก็ทุกข์
อยากรวยก็ทุกข์ อยากเด่น อยากดังก็ทุกข์
เพราะยายไม่มีความอยากในสิ่งเหล่านี้ จึงไม่มีทุกข์
ยายมีความสันโดษของยายติดตัวอย่างนี้มานานแล้ว

สิ่งของคนอื่น ยายก็ไม่อยากได้ พอใจแต่ของตัวเอง
ความอยากในสิ่งต่างๆ ไม่มีในใจยายเลย มีแต่อยากสร้าง
ความดี สร้างเรื่อยๆ ให้เป็นบุญล้วนๆ บุญที่สะอาดบริสุทธิ์
ใครจะเป็นอะไรก็ช่างเขา ขอให้ยายได้ทำแต่ความดีมากๆ
ให้คิดแต่ที่ดีๆ ก็พอแล้ว

59

เงียบ

เวลาขายไม่พอใจใคร ขายจะนิ่งเงียบเฉย

ไม่พูดอะไรทั้งสิ้น ไม่แสดงอะไรทั้งสิ้น

ขายจะใช้ความอดทน อะไรที่พอจะทนได้ ขายก็จะเงียบ

แต่ถ้าสิ่งใดจะทำให้เกิดความเสียหายต่อหมู่คณะส่วนรวม

แล้ว ขายก็จะพูด เรื่องที่พูดจะเป็นการเป็นงาน ไม่พูดเล่น

ขายไม่เคยเถียงพ่อเลย ขายใช้ความเงียบอย่างเดียว

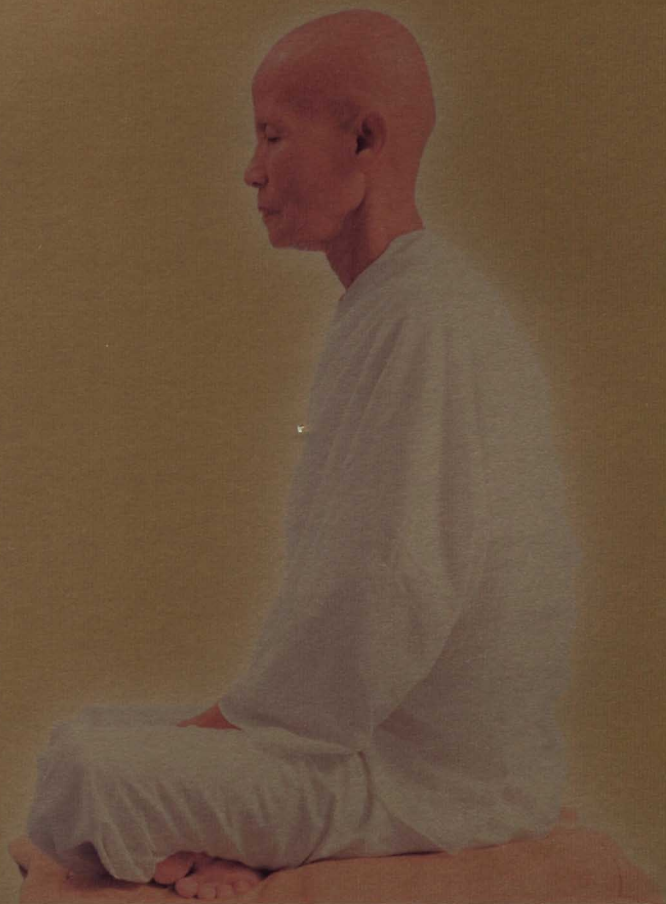
เงียบเท่านั้นที่จะชนะ

มิถุนายน 2527

การจะทำงานสิ่งใดก็ตาม ต้องทำให้ละเอียด
ถ้าละเอียดแล้ว ก็จะละเอียดไปทุกภพทุกชาติ
ถ้าหยาบชาตินี้ ก็จะหยาบไปทุกภพทุกชาติ
ต้องหัดเป็นคนละเอียด ทำงานให้มีระเบียบ ประณีต
ถ้าหากไม่ทำงานทุกอย่างให้ละเอียดแล้ว
การจะเข้าไปรู้เห็นธรรมะที่ละเอียดลึกซึ้งอย่างยาว
พวกเราจะทำได้อย่างไร

21 พฤษภาคม 2524

“ให้สันโดษ มัคน้อย จะได้ไม่ต้องมีเครื่องผูกมาก
ไม่มีเครื่องกังวลใจ ทำให้มีเวลาเอาใจ
เข้าสู่ศูนย์กลางกายได้ง่าย”

โลก

พวกเราอย่าโลกมาก ให้มีความสันโดษ มกน้อย
คนที่โลก ทำให้เป็นคนไม่ซื่อ คดโกง
คนไม่ซื่อ ขยายไม่ชอบที่สุด
โลกในสิ่งที่ไม่ดี ไม่มีความสุข

ให้พยายามรักษาใจให้สะอาด ให้บริสุทธิ์มาก ๆ
ถ้าเป็นบุญของเราแล้ว ก็จะต้องได้มาเอง
ถ้าโลกสร้างความคิด ไม่เป็นไร
ให้สันโดษ มกน้อย จะได้ไม่ต้องมีเรื่องผูกมาก
ไม่มีเรื่องกังวลใจ ทำให้มีเวลาเอาใจเข้าสู่ศูนย์กลางกาย
ได้ง่ายและว่างสบาย ไม่มีภาระ

กุมภาพันธ์ 2523

ใช้ของให้เป็น

มีน้ำต้องใช้ให้เป็น ใช้ไม่เป็นก็เป็นจี้ช้ำน้ำ
 มีไฟต้องใช้ให้เป็น ใช้ไม่เป็นก็เป็นจี้ช้ำไฟ
 มีเงินต้องใช้ให้เป็น ใช้ไม่เป็นก็เป็นจี้ช้ำเงิน

เมื่อหามาได้แล้ว ต้องรู้จักใช้ของให้เป็น
 ใช้ไม่เป็น ก็เป็นจี้ช้ำของเหล่านั้นทั้งกะชาติ
 ดูแต่เวลายายจะตักน้ำ เอน้ำไปรดส้วมยังไม่ยอมให้น้ำหก
 แม้แต่หยดเดียว

ดังนั้น เมื่อจะใช้ของอะไรก็ตาม ให้ดูอย่างยาย ใช้ให้เป็น
 จะได้ไม่ลำบาก

ไม่ได้บันทึกวันที่

63

ผู้ใหญ่

เป็นผู้ใหญ่ต้องมีความยุติธรรม

จะชอบหรือไม่ชอบเด็กในความปกครองคนไหน

จะไปแสดงว่า เราชอบ หรือเราเกลียดไม่ได้

ต้องดีกับเขาไปหมด เพราะเราต้องใช้เขาอยู่

จะลำเอียงไม่ได้

มิถุนายน 2526

การปกครองคน ต้องไม่ใช่อารมณ์ ต้องอดทน ใจเย็น
ถ้าเขาทำไม่ถูกครั้งแรก ให้อภัยๆ พุดกับเขาให้เข้าใจว่า
อะไรถูก อะไรผิด พุดให้ดีๆ พุดให้ไพเราะ ถ้าพุดแล้ว
เขายังไม่เชื่อ ค่อยเรียกมาพุดแบบขุ่นๆ ถ้าอีกครั้ง
ยังไม่ทำตาม จึงค่อยเสียงดัง

ครั้งแรกเราต้องเอาน้ำเย็นเข้าไปก่อน ถ้าใช้อารมณ์
เราจะเสีย แล้วต่อไปค่อยใช้น้ำร้อน

คนเราจะทำงานใหญ่หรืองานเล็ก ขึ้นอยู่กับบุญ ตัวเราเป็น
หุ่น มีบุญกับบาปคอยเชิด

65

แก้ปัญหา

การที่จะเข้าใจคนอื่นได้นั้น ต้องดูตัวเองมาก ๆ
ดูเข้าไปในใจของตัวเอง เพราะโลกทั้งหมดอยู่ในตัวของเรา
เมื่อดูตัวของเราเข้าใจแล้ว เห็นชัดแล้ว
คน สัตว์ทั้งหมดในโลก เราสามารถเข้าใจได้โดยง่าย

การแก้ปัญหิต่าง ๆ หรือเรื่องยุ่งต่าง ๆ นั้น
ต้องแก้จากภายในตัวของเราก่อน
ถ้ามัวไปแก้ปัญหานอกตัว ก็ไม่มีวันจบสิ้น
เพราะเรื่องต่าง ๆ ปัญหาต่าง ๆ เกิดมาจากในตัวทั้งนั้น
พอแก้ในตัวให้สงบแล้ว ทำเฉย ๆ แล้ว
จึงแก้ปัญหิตัวด้วยความเยือกเย็น จะทำให้ทุกอย่งเรียบร้อย

เมษายน 2524

ใครทำกรรมไว้ ก็แบกเอาไปเองนั่นแหละ
ใครทำบุญก็แบกบุญไป
ใครทำบาปก็แบกบาปไป

ใครทำอะไรกับเรา เขาก็แบกเอาไปเอง
ใครเขาว่าเจ็บๆ แสบๆ เราอย่าไปถือเขา
อย่าไปโกรธเขา โอโหสิกรรมให้เขาซะ
มันก็หมดเรื่อง
ให้หมดเวรหมดกรรมกันไปตั้งแต่ภพชาตินี้
จะได้หมดสิ้นกันไป

10 พฤษภาคม 2535

67

เสาเข็มคุณธรรม

การสร้างบารมีไปได้ตลอดรอดฝั่ง
เราจะต้องเป็นผู้มีความบริสุทธิ์กาย วาจา ใจ
ซื่อสัตย์ ซื่อตรง ขยัน อดทน
เรียบง่าย ไม่อยากเด่นอยากดัง
อ่อนน้อม เจียมตัว รู้จักประมาณตัวเอง
มักน้อย สันโดษ รักความสะอาด
รักกฎระเบียบวินัย
รักการประพฤติพรหมจรรย์

10 มิถุนายน 2523

ยายคิดว่า คนที่เห็นธรรมะมีความสุขที่สุด

เพราะฉะนั้น ขอให้ยายเกิดมา

มีดวงตาเห็นธรรม

ให้รู้แจ้ง เห็นแจ้งแทงตลอด

เชี่ยวชาญในธรรม

ถ้าจะมีสมบัติมากมายเพียงใด

ก็ขอให้มียศคนดูแลรักษาให้

ทุกภพทุกชาติกระทั่งเข้านิพพาน

พฤษภาคม 2524

69

การสร้างบารมีให้ได้ตลอดรอดฝั่ง

(สอนอุบาสกเตรียมบวช)

เมื่อเราเข้าวัดเพื่อหวังสร้างบารมีให้เต็มเปี่ยม
ก็ต้องทำจริง ๆ จัง ๆ จึงจะไปตลอดรอดฝั่งได้

ยายอยากให้ทุกคนไปได้ตลอดรอดฝั่ง
จะไปได้หรือไม่ ก็ขึ้นอยู่กับตัวเรา

ที่ต้องระวังก็คือเรื่องผู้หญิง เรื่องนี้สำคัญมาก
อย่าเอาความสงสารเดินหน้า
ต้องเอาปัญญา เอาอุเบกขาเดินหน้า

ถ้าเอาความสงสารเดินหน้าแล้ว
เราจะตกกระป๋อง เรื่องนี้ยายเห็นมาหลายคนแล้ว
เพราะฉะนั้น เราต้องระวังใจของเราให้ดี
อย่าเชื่อมสะพาน อย่าทอดสะพานให้เขาเป็นอันขาด
เพราะถ้าใกล้ชิดกันแล้วจะเลิกได้ยาก
เราอย่าทอดสะพานให้เขาก็ดำเนินเรื่อง
ถ้าเราไม่ทอดให้ เขาก็ข้ามมาไม่ได้
นักปฏิบัติธรรมมักจะเสียในเรื่องนี้มากที่สุด
เป็นเรื่องที่ตัดทอนบารมี ไม่ได้ประโยชน์อะไรเลย
มีคุณน้อยนิดเดียว แต่มีโทษมากมาย

แม้คนที่สร้างบารมีไปไม่ได้ตลอด
ก็เพราะเรื่องนี้ ป้องกันไว้ดีกว่ามาแก้ทีหลัง
ไม่มีได้จะดีที่สุด จะได้สร้างบารมีไปตลอด
มีบารมีมาก บริสุทธิ์สะอาดมาก
รู้เห็นวิชาได้มาก และชนะทุกอย่างได้หมด

5 มกราคม 2518

70

เห็นชัด

เพราะยายเห็นชัดว่า ถ้าขึ้นไปยืมดีในกามแล้ว
ก็เท่ากับว่ายอมเป็นบ่าวเป็นทาสของไอ้ดำ
ยอมให้เขาสับ เขาโขกแล้ว
ยายไม่ยอม

ถ้ายอม ก็เท่ากับแพ้เขาแล้วตั้งแต่แรก
จะไปสู่เขาได้อย่างไร
ใครคิดในกาม ก็สร้างบารมีไปไม่ได้ตลอด
เอาตัวไม่รอด

24 มิถุนายน 2523

71

นกน้อย

ชีวิตครองเรือน ทุกข์มาก สุขน้อย

พวกเราอย่าไปแต่งงานนะ

ผู้หญิงแต่งงานก็ต้องเป็นคนรับใช้ลูก รับใช้ผัว

ต้องหาข้าวหาน้ำให้เขากิน

ไม่มีเวลาเป็นของตัวเอง

ผู้ชายแต่งงานไปก็ต้องเป็นคนรับใช้ลูก รับใช้เมีย

ต้องหาเงินมาเลี้ยงลูกเลี้ยงเมีย

อยู่กันไปก็ทะเลาะกันไป

ถ้าเราไม่แต่งงาน
เราอยากไปไหน เราก็ไป
ไม่มีห่วงผูกคอ เป็นอิสระ
เหมือนนกน้อยบินไปในอากาศ
อยากไปไหนก็ไปได้เลย
ไม่ต้องขออนุญาตใคร ไม่ต้องมีใครมาขัดใจ
ไม่ต้องกลัวว่า จะไม่มีคนเลี้ยงตอนแก่
ทำบุญไปเถอะ คนมีบุญ ตอนแก่ๆ บุญก็เลี้ยงเองแหละ

8 กุมภาพันธ์ 2524

72

อิจนา

พวกผู้หญิง มีธาตุอิจนาเยอะ จะคอยอิจนากัน ยิ่งอยู่รวมกัน
มาก ๆ

คุณอย่าเป็นคนขี้อิจนานะ ใครเขาจะอิจนาเราก็ช่างเขา
แต่เราอย่าไปอิจนาใคร

*ยายอิจนาใครไม่เป็น และยายจะอธิษฐานกำกับไว้เลยว่า
ใครอย่าได้มาอิจนาเรา และเราก็อย่าไปอิจนาใคร*

ถ้ามีคนมากอยอิจนาเรา เราก็เดือดร้อน ไม่ได้อยู่เป็นสุข
ต้องอธิษฐานกำกับไว้

ธันวาคม 2527

73

ใบไม้

ใบไม้ร่วง เหมือนชีวิตคน

เราทุกคนก็ต้องร่วงตายไป เหมือนใบไม้

ยายคิดถึงความแก่และความตายทุกวัน วันละหลาย ๆ ครั้ง

22 มกราคม 2535

74

รับผิดชอบ

ทำงานอะไร เราต้องรับผิดชอบ
หัดรับผิดชอบตั้งแต่ของเล็กๆ ไปก่อน

ถ้าเรื่องเล็กๆ น้อยๆ ยังไม่สามารถรับผิดชอบได้
พอถึงเรื่องใหญ่ ก็จะไม่ไหว

ทำอะไรแล้ว ต้องทำให้ดีที่สุด ทำให้ละเอียด
เพราะจะได้ติดตัวเราไปทุกภพทุกชาติ

คนทำงานหาไม่ยาก
แต่คนที่คอยรับผิดชอบอย่างละเอียดอ่อน ลึกซึ้ง
คอยตามเก็บ คอยตรวจตราดูแลงาน
หลังจากเสร็จแล้วหายาก

ยายทำความดี โดยมีได้หวังให้ใครมาชมชอบ
หรือเคารพยกย่อง
ยายทำเพื่อช่วยตัวเองให้พ้นทุกข์

พฤษภาคม 2524

75

สู้ด้วยบุญ

ไม่ว่าเราจะชอบ หรือจะเกลียด เราก็ทำเฉยๆ

ทำไมเราจะต้องไปบอกเขาว่า

เราชอบหรือเราเกลียดเขา

ไม่มีประโยชน์ที่จะทำให้เขารู้ว่า เราไม่ชอบ

ยายเงียบอย่างเดียว ไม่ไปทะเลาะกับเขา

ยายสู้ด้วยบุญ ชนะด้วยบุญ

กุมภาพันธ์ 2524

บุญเป็นของกลาง ต้องทำเอง ใครดักดวงได้มากเท่าไร
ก็เป็นบุญของคนนั้น

เราต้องสร้างบุญให้มาก ใครก็ลื้มไม่ลง
แม้จะเป็นคนมีอำนาจ หรือร่ำรวยก็ตาม
พอเวลาหมดบุญแล้ว ใครโง่โง่ก็ลื้มลงได้
ถ้ายังมีบุญอยู่ ใครจะทำอะไรก็ลื้มไม่ลง

คนเราเวลามีบุญอยู่ ทุกอย่างก็รุ่งเรือง ดีไปหมด
จับอะไร ก็ก้าวหน้า

แต่เวลาหมดบุญ ทุกอย่างก็หมด อับจน ตกต่ำไปหมด

77

สังขาร

เราเกิดมาก็ต้องแก่ แก่แล้วก็ต้องตาย
เพราะฉะนั้น ต้องเข้าวัดตั้งแต่ยังหนุ่มยังสาว
ถ้าเราตายแล้ว เขาก็ต้องห้ามเราเข้าวัด
อย่างไรๆ เราก็ต้องเข้าวัด

ตัวเราเหมือนบ้าน เวลาตาย สังขารก็ต้องทิ้งไว้
ตัวที่ไปเกิดมาเกิด ก็ออกไปจากบ้าน
เราเอาไปได้ก็แต่บุญและบาป ทำบุญก็เอาบุญไป
ทำบาปก็เอาบาปไป

มีนาคม 2535

78

ฆ่าตัวตาย

คุณอย่าทำลายสังขารตัวเองเลยนะ
อีกไม่นานเราก็ต้องตายทุกคนอยู่แล้ว

เกิดมาเป็นคนนี้ยากนะ ถ้าเราทำลายสังขารเราเอง
พอไปเกิดชาติต่อๆ ไป เมื่อถึงเวลาอายุเท่านี้
เราก็ต้องฆ่าตัวตายอย่างนี้อีก 500 ชาติ

29 มีนาคม 2535

79

สมบัติไม่วิบัติ

ยายอยู่ที่ไหน ยายก็รักษาสมบัติที่นั่น
รักษาของคนอื่น ให้เหมือนของเรา

ของยายเอง ยายก็รักษา
ของคนอื่น ยายก็รักษา

ภพชาติต่อไป เราก็จะสามารถรักษาสมบัติของเราได้
และมีคนช่วยดูแลรักษาให้เป็นอย่างดี สมบัติก็ไม่วิบัติ

7 มีนาคม 2524

80

รักตัวเอง

เมื่อเราสร้างควมดีมากๆ เข้า บุญเท่าภูเขาเมื่อไร
อะไรๆ ก็ปิดไม่อยู่ บังไม่อยู่
ใครๆ เขาก็มองเห็นความดีของเรา

เพราะฉะนั้น จำคำของยายเอาไว้ให้ดี
สร้างควมดี สร้างบุญของเราไปอย่างนี้
ได้ชื่อว่ารักตัวเอง ส่งเสริมตัวเอง
ทำไปมากๆ แล้วสักวันหนึ่ง
บุญจะเต็มเปี่ยมแน่นอน
เมื่อถึงวันนั้นเราก็สบาย มีแต่ความสุข

17 พฤศจิกายน 2525

เรื่องไม่ดี ยายไม่เคยคิด

วันนี้ มีคนมาถามยายว่า
ทุกวันนี้ ยายมีทุกข์บ้างไหม?
ยายตอบว่า ไม่มี

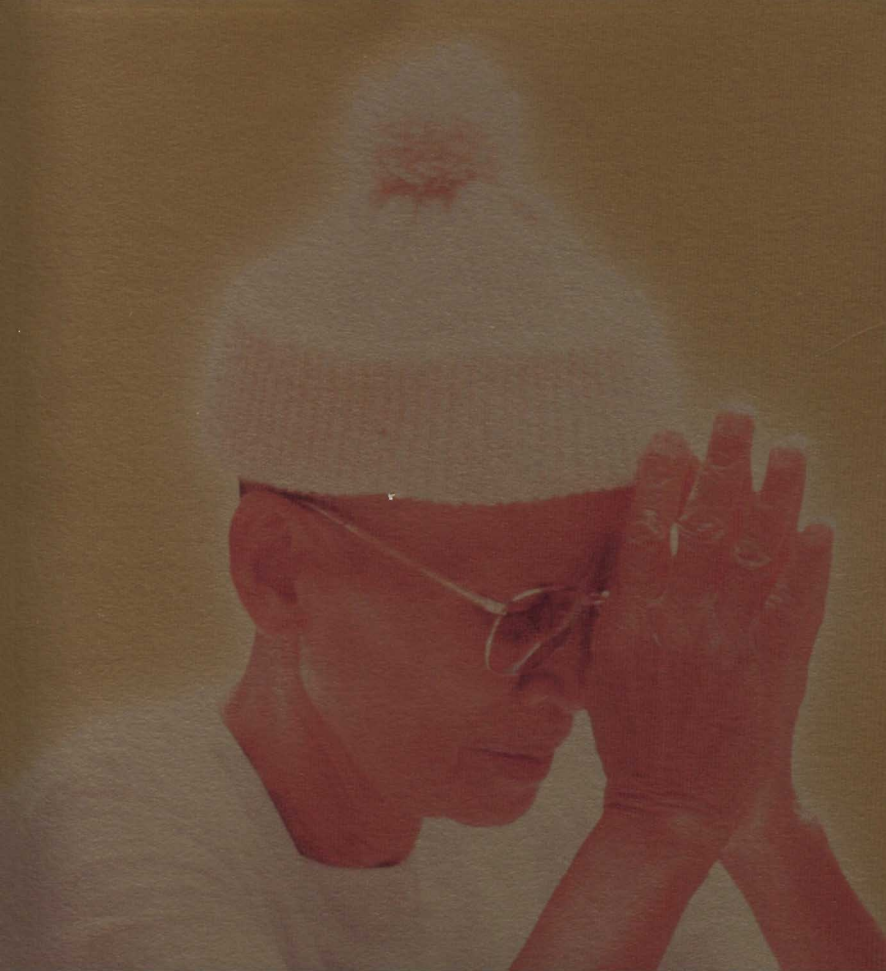
เพราะยายคิดแต่เรื่องดี ๆ มาตลอด
เรื่องไม่ดี ยายไม่เคยคิดถึงเลย
ตั้งขึ้นมาก็คิดแต่เรื่องดี ๆ ก่อน
เรื่องไม่ดีไม่ติดในใจยายเลย
ยายสั่งสมแต่ความดี คิดดี มาเรื่อย ๆ

ถ้าเรื่องไม่ดีเกิดขึ้น ก็รับไปเพื่อส่วนรวม

แต่ไม่ได้เก็บเอามาคิด ที่เห็นพูด บ่นคนอื่น
ก็เพื่อประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ส่วนรวม
เมื่อเรื่องผ่านไปแล้ว
ก็ไม่ได้เก็บเอาเรื่องเหล่านี้มาคิดเลย

พอนั่งธรรมะ ก็ทิ้งทุกอย่าง
ตั้งธรรมะอย่างเดียว จึงมีแต่ความสุข

28 ตุลาคม 2525

“วิธีการอธิษฐานที่จะให้ได้ผล
และอานิสงส์มาก
จะต้องอธิษฐานตอนที่พระให้พร”

ชาติสุดท้าย

ยายมาคิดดูว่า ในอดีต ชาติใดชาติหนึ่ง เราคงเคยทำสิ่งที่ไม่ดีไว้ แล้วถูกพญามารบังคับ ให้มีผลมาถึงปัจจุบัน ทำให้ตกเป็นบ่าวเป็นทาสพญามาร ถูกเขาสับเขาโขกเขาอย่างนี้ที่เขาใช้ให้ไปทำไม่ดีนั้นนะ เขาสับเขาโขกเขาละ

เมื่อรู้แล้วว่าชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย ตั้งแต่นี้ไป ต้องพยายามทำความดีให้มาก ทำความดีให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ทำดีให้สุดชีวิตเชียว เพราะเดี๋ยวก็วัน เดียวก็คืน ผ่านไปเร็วออกจะตาย ต้องพยายามทำดีเข้าไว้มากๆ จะได้หลุดจากการเป็นบ่าวเป็นทาสของพญามาร

ชาติหน้าถึงว่าจะไม่ชนะเขาทีเดียว แต่ก็ขออย่าให้เป็นบ่าว
เป็นทาสเขาเลย จะได้มีโอกาสสร้างควมดีมากๆ

เมื่อใดที่เรารู้ว่าเราทำไม่ดี ถูกเขาหลอกใช้สอยเอาแล้ว
ก็ตั้งต้นใหม่ว่า ต่อแต่นี้ไปจะต้องไม่ประมาท พยายาม
ทำความดีให้มาก ไม่ท้อแท้ ท้อถอย

อย่างโบราณเขาว่า
สี่เท้ายังรู้พลาด นักปราชญ์ยังรู้พลั้ง
สองขาได้เด๋ มั่นก็ชวนเซไปบ้าง

น้ำมันเป็นธรรมดา พลาดไป ชวนเซไป ก็ตั้งหลักใหม่
ทำความดีให้มาก ๆ ล้มแล้วก็ตั้งต้นใหม่ ไม่ยอมท้อถอย
คิดว่าเหลือเวลาอยู่ในโลกไม่มากเท่าไร มีโอกาสทำดีได้
เท่าไร ก็ต้องทำให้มากเข้าไว้ ภพชาติต่อไปจะได้ไม่ต้องตก
เป็นบ่าว เป็นทาสเขาอีก

ถ้าภพชาตินี้เอาชนะได้ ต่อไปก็ชนะทุกภพทุกชาติ ภพชาติ
นี้จึงสำคัญที่สุด เพราะฉะนั้นจะต้องอดทนและอดกลั้นให้
เป็นพิเศษ ต้องมีสติ มีปัญญา ต้องไม่ประมาท ต้องมีความ
บริสุทธิ์

ทำความดีในภพชาติสุดท้ายนี้ให้ดีที่สุด ที่ไม่ดีอย่าให้มี
ติดตัวไปได้ ต้องเอาชนะให้ได้ตั้งแต่เดี๋ยวนี้ จะได้ชนะไป
จนกระทั่งหมดลมหายใจ

เราทุ่มตัวมาขนาดนี้แล้ว ต้องทำให้ได้ สู้ก็ตาย ไม่สู้ก็ตาย
สู้ยังมีโอกาสชนะ แต่ถ้าไม่สู้ก็แพ้สถานเดียว เรื่องอะไรจะ
ยอมตายเปล่า เราเกิดมาเพื่อจะปราบเขา (มาร) ไม่ใช่
ให้เขามาปราบเรา

20 สิงหาคม 2525

83

เหินยวพระนิพพานไว้

การอธิษฐานนี้สำคัญ

ขึ้นไปนั่งธรรมะบนศาลา ก็ให้อธิษฐานตามที่หลวงพ่อนำ
และเราต้องอธิษฐานเพิ่มของเราอีก

อธิษฐานอะไรก็ตาม ก็ให้เหินยวพระนิพพานเอาไว้ทุกครั้ง

เพราะว่าการที่เราเอาใจเหินยวกับพระนิพพานไว้

พระนิพพานจะสอนเราให้เราทำแต่ความดี

ไม่ให้เราตกต่ำกว่านี้อีก

เมื่อเราเหินยวพระนิพพานทุกวันๆ

ใจเราก็จะสูงขึ้นๆ ทุกวัน

เมื่อสูงขึ้นทุก ๆ วัน เราจะเห็นทางหลุดทางพ้นได้
เพราะฉะนั้น เราอธิษฐานอะไร
ก็เอาใจเหนี่ยวกับพระนิพพานไว้เสมอ

4 มีนาคม 2523

84

บุญบริสุทธิ์

ผู้ที่จะนั่งธรรมะได้เห็นชัดใส ต้องเป็นผู้ประพฤติพรหมจรรย์
ต้องมีความบริสุทธิ์กาย วาจา ใจมากๆ ไม่มีห่วงกังวล
ใจไม่เศร้าหมอง ไม่เอาเรื่องใครทั้งนั้น เอาแต่บุญ

เราต้องช่วยตัวเอง ไม่ต้องให้ใครมาเอาใจ ให้ยึดบุญ
เป็นใหญ่ ทำใจให้สะอาดบริสุทธิ์ สร้างความดีไปเรื่อยๆ

บุญของเราที่ได้ จะเป็นบุญที่ใสสะอาดบริสุทธิ์ ไม่มีกิเลส
เจือปน และบุญไม่หกไม่หล่น

ไม่ได้เน้นที่ภวนที

บุญตัวเราเองเท่านั้น ที่จะช่วยตัวเราให้ดีขึ้นมาได้
คนอื่น เราจะหวังพึ่งไม่ได้ ต้องอาศัยบุญของเรา
และความตั้งใจของตัวเรา

ถ้าเอาใจจรดเข้าไปข้างในศูนย์กลางกาย
ความรู้ก็จะกว้างขวางไม่มีที่สิ้นสุด
ถ้าเอาใจไว้ข้างนอกตัว
ความรู้ก็ถูกบีบให้คับแคบลง

1 กันยายน 2531

86

การอธิษฐาน

การอธิษฐานที่ได้ผลบุญมาก
หลวงพ่อดาวพิกน้ำเคยสอนยาวว่า
วิธีการอธิษฐานที่จะให้ได้ผล และอานิสงส์มาก
จะต้องอธิษฐานตอนที่พระให้พร
พอเวลาพระท่านเริ่ม ยถา ฯลฯ
ก็ให้เราทำใจจรดลงไปที่ศูนย์กลางกาย
นึกองค์พระให้ใสที่สุด
แล้วก็เริ่มอธิษฐานในระหว่างที่พระให้พร
หลวงพ่อดาวพิกน้ำท่านบอกว่า

เวลาพระให้พร

คำอธิษฐานที่เราอธิษฐานก็จะติดไปกับพรพระด้วย

คำให้พรของพระจะดังไปถึงพระนิพพาน

จะนำคำอธิษฐานที่เราอธิษฐานไว้ดีแล้ว

ไปสู่พระนิพพานด้วย

ให้พยายามนึกอธิษฐานให้ดี

ฝึกให้มาก ๆ เข้า

แล้วจะเป็นไปเอง ต่อไปก็ชำนาญ

26 มกราคม 2518

87

สิ่งที่ทำได้ยาก

ยายสร้างบารมีมุ่งหวังไปนิพพาน
เมื่อปราบมารหมดแล้ว
ถ้ายังไม่หมด ยายก็ไม่ยอมเข้านิพพาน

ยายนึกถึงบุญ ชาตินี้ชาติสุดท้าย
จะลำบากขนาดไหนก็ยอม
ยอมลดทิวะทุกอย่าง
จึงหาคนทำอย่างยายได้ยาก

ไม่ว่าใครก็ตามที่มา
ที่ศูนย์พุทธจักรปฏิบัติธรรม (วัดพระธรรมกาย)

ยายยกมือไหว้เขาก่อนเสมอ
เพราะที่เขามานั้น
ที่ศรัทธายายก็มี มาจ้องจับผิดก็มี
ยายแก่แล้ว คนแก่ทำอะไรถึงกุกๆ เงิ่นๆ
พอยกมือไหว้เขาก่อน แทนที่เขาจะจับผิด
เขาก็นับไหว้ยาย
เท่ากับว่ายายได้ช่วยปัดนรกให้เขา

20 กุมภาพันธ์ 2520

88

ชีวิตต้องพิจารณา

เมื่อมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นกับตัวเรา ต้องเอาธรรมขึ้นมาพิจารณาเสมอว่า เป็นอย่างไร

อย่าให้เราหลงเพลิดเพลिनไปตามกิเลส เดี่ยวเราจะเป็นเหยื่อของกิเลสเปล่าๆ

ต้องพยายามตรึกอยู่ในธรรมะตลอดเวลา เมื่อมีอะไรเกิดขึ้น ปัญญาที่เกิดจากการนั่งธรรมะจะช่วยให้เรารู้ในสิ่งที่ถูกต้องมากที่สุด

วันหนึ่งๆ ผ่านไปอย่างรวดเร็ว เดี่ยววัน เดี่ยวคืน เดี่ยวก็อาทิตย์ เดี่ยวเดือน เดี่ยวปี

ลองพิจารณาดูเถิดว่า เวลาล่วงไปๆ เราทำอะไรบ้าง

เราต้องพิจารณาอยู่เสมอว่า เราดำเนินชีวิตตามจุดมุ่งหมาย
ของเราหรือไม่?

เราควรทำอะไรบ้าง?

ควรเว้นสิ่งใดบ้าง?

การกระทำครั้งนี้ เหมาะสมกับตัวเราและฐานะเราแล้วหรือ?

ต้องพิจารณาอยู่เสมอ อย่าได้หลงตัวเอง

ไม่ได้บันทึกวันที่

ไม่ยากเด่น อยาكدัง

ยายเป็นคนที่ไม่ทะเยอทะยาน ไม่อยาكدัง ไม่อยากเด่น
อย่างคนอื่น ๆ เขา เป็นนิสัยติดตัวมาอย่างนี้นานมากแล้ว

มาอยู่วัดปากน้ำทำวิชชากับหลวงพ่อก็เป็นคนเงียบ ๆ
พูดจาแต่เรื่องที่เป็นสาระ อยู่ในที่ทำวิชชาก็ไม่ค่อยพูด
แต่เวลายายพูด คนอื่นก็ต้องฟังกันทั้งหมด

เรื่องอื่นๆ ไม่ยุ่งไม่เกี่ยวกับเขา แต่เรื่องวิชาที่หลวงพ่อสั่ง
แล้ว ใครทำผิดก็ต้องว่ากัน อยู่ในที่ทำวิชา ก็พูดเฉพาะ
เรื่องทำวิชา นอกนั้นปกติไม่พูดอะไร ทำหน้าที่ไปเรื่อย ๆ

หลวงพ่อกำลังพูดคำ ถามวิชชา ก็ตอบเรื่องวิชา
นอกนั้นไม่ได้เสนออะไรกับท่าน มีเรื่องจึงจะพูด
มีหน้าที่ตอบหลวงพ่อย่างเดียว

ยายไม่มีความทะเยอทะยานอย่างคนอื่นเขา
ถ้าอยากเด่นอยากดัง ในที่สุดจะไม่ได้ดังสมกับที่อยาก
เพราะบุญทำไว้ไม่พอที่จะรองรับได้
เหมือนฐานไม่ดี ก็ต้องพัง

22 ตุลาคม 2523

หาบุญได้ ใช้บุญเป็น

กว่าจะสร้างศูนย์พุทธจักรฯ มาได้

ยายรบกับคนมาก

ตั้งแต่มาอยู่ใหม่ๆ ก็ต้องรบกับพวกขโมยเรือ...

จนมาถึงตอนนี้ ยายก็ต้องมารบเรื่องอื่นอีก

ยายไม่มีอะไร ยายมีแต่ความบริสุทธิ์ใจเท่านั้น

ยายจะนึกถึงบุญ

นึกถึงบารมีที่ยายสั่งสมมาในอดีต

นึกถึงบุญที่ได้ทำในปัจจุบัน

และบุญที่จะได้ จากความตั้งใจสร้างที่ดีในอนาคต

ยายจะนึกรวมเอาบุญนี้แหละ

ยายเอาบุญมาสู้กับเขา
นี่แหละเรียกว่า หาบุญได้ ใช้นุญเป็น

เราต้องช่วยตัวเอง
ทั้งสากลโลก ทั้งจักรวาล
ไม่มีใครช่วยยายได้ ยายต้องช่วยตัวเอง

ช่วยยังไง?
ก็เอาความดีใส่ตัว
ล้างความชั่วให้มันหมดไป
หาบุญใส่ตัวเอง

24 พฤษภาคม 2524

91

เราทำได้

พวกเราอยู่ที่วัด การที่เราเข้าวัดนี้
ต้องเสียสละทุกสิ่งทุกอย่างทางโลก
จึงเข้ามาอยู่วัดได้

เมื่อเรามาอยู่วัดแล้ว ต้องพยายามทำความดี
ต้องคิดว่า เสียสละทางโลกแล้ว
เข้ามาอยู่วัดก็เพื่อมาทำความดี
ต้องทำความดีสุดชีวิตของเราทีเดียว
ให้สมกับความตั้งใจของเราที่มาอยู่วัด
งานทุกอย่างต้องช่วยกันทำ
ช่วยกันดูแลช่วยกันแล อย่าละเลยหน้าที่
คิดเสียว่าเป็นงานของเราทั้งนั้น

อย่าคอยเถียงว่าไม่ใช่หน้าที่ของเรา
แล้วทำเป็นไม่สนใจ อย่างนี้ใช้ไม่ได้

ทำไปเถอะ เราทำเราก็ได้
คนอื่นเขาก็ไม่ได้

เราทำก็เป็นสมบัติติดตัวเราไป
ของเหล่านี้จะติดตัวเราไปข้ามภพข้ามชาติ

ยายบอกให้ เราได้จริงๆ นะ
เพราะเราทำทุกอย่าง ในวัดนี้
เป็นของศาสนา เป็นของพระพุทธเจ้า

เราทำอะไรๆ ก็เป็นบุญไปหมด
จะงานเล็กงานใหญ่ก็เป็นบุญทั้งนั้น

เมื่อมีงานก็ร่วมกัน ช่วยกันทำงาน
เมื่อว่างงานแล้วก็หาเวลานั่งธรรมะให้จิตใจ
อ่านหนังสือบ้าง จะได้มีความรู้กว้างขวาง

เวลาไปหาใคร จะคุยกับเขาได้
ได้เป็นนักปราชญ์ เป็นบัณฑิต

1 มีนาคม 2524

คนเล่นการพนันได้เงินมาเท่าไรก็หมด บ้านก็ร้อนเป็นไฟ
มีเงินพันล้าน ก็หมดพันล้าน

คนเล่นการพนันทุกคนใจไม่บริสุทธิ์ ฉันทก็จะเอา เขาก็จะเอา
จ้องจะเอา ได้เงินก็เป็นเงินไม่บริสุทธิ์ ได้มาก็หมดไป
ตอนแรกอาจจะได้ ตอนหลังก็เสีย ไม่มีทางรวย

ถ้าไม่เล่นการพนันก็จะมีทางรวย แต่ถ้าเล่นต่อไป
แม้มีพันล้านก็ต้องจนหมดตัว

18 สิงหาคม 2534

93

ดวงบุญดวงบาป

ใจเป็นของละเอียด ลึกซึ้ง
เวลาคิดถึงบุญ ใจจะเข้ามาอยู่ในดวงบุญ
เวลาจะทำบาป ใจจะซึมแทรกเข้าไปอยู่ในดวงบาป

ดวงบุญและดวงบาป อยู่ที่เดียวกัน
คือ ที่ศูนย์กลางกายของเรา

ทั้งบุญและบาป สะสมได้
เวลาใจคิดเรื่องบุญ จะทำบุญ ตั้งใจจริง ๆ
บุญจะเกิดขึ้น เป็นดวงใส

คิดเรื่องบุญบ่อยๆ ดวงบุญก็โตขึ้นๆ
คิดเรื่องบาปบ่อยๆ ดวงบาปก็โตขึ้นๆ
บุญสะสมมากเข้าๆ ก็เป็นภูเขาดูเหมือนกัน

การยกเว้นบาป ต้องปฏิบัติธรรม เข้าถึงพระธรรมกาย
ไปนรกสวรรค์ได้ จึงจะไม่ต้องใช้กรรมนั้นอีก
เพราะบุญมากจนบาปกรรมตามไม่ทัน

13 เมษายน 2526

บุญและบาปสอนให้คิด

ทุกอย่างในโลกนี้

มีบุญเป็นเครื่องตัดสิน

มีบุญเป็นต้นเหตุ

ทุกอย่างจะสำเร็จ หรือชนะได้ ก็อาศัยบุญเท่านั้น

บุญเป็นที่พึ่งของทุกคน เป็นสิ่งนำมาซึ่งความสุข

บุญเป็นเครื่องสอนตัวเอง

ใครมีบุญมาก บุญในตัวก็จะสอนให้ทำถูก

ให้ทำในสิ่งที่เกิดความสุข ความเจริญแก่ตนเอง

ถ้าใครมีบุญน้อย บาปมาก

สอนตัวเองได้น้อย
ก็จะทำให้ตัดสินใจพลาด
อย่างคุณมาวัด เข้าวัด
เพราะบุญสอนตัวเองให้มา
เพราะฉะนั้น ให้ตั้งใจเอาบุญจริงๆ

3 เมษายน 2524

95

คำอธิษฐาน

พวกเราต้องอธิษฐานให้เป็น

ให้คำอธิษฐานส่งผลไปทุกภพทุกชาติ

อธิษฐานครั้งหนึ่ง บุญก็เพิ่มขึ้นครั้งหนึ่ง

อธิษฐานแต่ละครั้ง บุญก็เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนเป็นภูเข

คำอธิษฐาน เป็นบารมีอย่างหนึ่งในบารมีสิบทัศ

เป็นการตั้งความปรารถนา

วางแผนดำเนินชีวิต ข้ามภพข้ามชาติ

คำอธิษฐาน เหมือนเราล้อมคอก ล้อมรั้วไว้

เหมือนเรามีบ้าน เราไม่ปล่อยทิ้งให้โล่ง ๆ

ต้องมีฝา มีรั้ว ไม่อย่างนั้นเดี๋ยวขโมยเข้าบ้าน

เช่นเราอธิษฐานว่า
ให้ประพาศิพรหมจรรย์ไปทุกภพทุกชาติ
ตราบกระทั่งเข้าพระนิพพาน
ถ้าเราไม่อธิษฐานไว้ เดี่ยวเราก็ต้องไปแต่งงาน
จมอยู่ในกิเลสอีก
เวลาตายจะอธิษฐาน
ใจยายจะจรดพระนิพพาน
จรดธรรมะภายในที่ศูนย์กลางกายตลอดเวลา

18 มิถุนายน 2526

96

แหล่งกลาง

อะไรที่ไม่ดีอย่าไปทำ อย่าไปคิดว่า
ทำผิดเล็ก ๆ น้อย ๆ ไม่เป็นไร ไม่มีใครรู้
แต่ตัวเราเห็น พอตายไป เรารู้กันว่า ที่เราทำผิดไว้
แก้ไขไม่ได้เสียแล้ว เพราะตายไปเป็นกายละเอียด
ไม่สามารถแก้ไขได้ ต้องเป็นกายมนุษย์หยาบ
กายมนุษย์หยาบนี้เท่านั้น
จึงจะแก้ไขตัวเองได้ แก้ไขในขณะที่มีชีวิตอยู่

เพราะโลกมนุษย์นี้ เป็นแหล่งกลาง
ที่เราจะสร้างความคิด ความชั่ว เอาติดตัวไป

มิถุนายน 2523

97

เอาตัวเองให้รอด

เรื่องชาติก่อนจะเป็นอะไร เอาไว้ก่อน
สำคัญอยู่ที่ปัจจุบันนี้
จะทำอะไรให้กับตัวเอง
เอาตัวเองให้รอด

10 มีนาคม 2534

ฟังบุญตัวเอง

ลูกหลานเราพอมันโต มันก็เลี้ยงลูกเลี้ยงเมียมัน
มันไม่เลี้ยงเราหรอก ถ้าเราไม่มีบุญ

ดูอย่างยาย ความรู้ก็ไม่มี มีแต่ธรรมะ
แก่แล้วก็ไม่ลำบาก มีลูกเต็มวัด ลูกธรรมะไงล่ะ

ชีวิตของคนครองเรือน

อยู่กันไปก็ทะเลาะกันไปทุกวัน

ถ้าไปเจอผู้ชายเจ้าชู้ กินเหล้า หรือเล่นการพนัน
มันจะซุ่มเอา มีแต่ความทุกข์ทั้งนั้น

เรามีความรู้ เลี้ยงตัวเองได้ ให้อยู่เป็นโสด
สร้างควมดี เาบุญติดตัวเราไป

ท้าวแสนโกฏจักรวาล อนันตจักรวาล
ไม่มีใครช่วยเราให้พ้นทุกข์ได้หรอก
นอกจากธรรมะ

เราต้องพึ่งตัวเราเอง
พึ่งบุญในตัวเรา ไม่ต้องคิดว่าจะพึ่งใคร
คิดถึงเรื่องบุญเป็นใหญ่
ถ้าเรามีบุญ เขาจะมาช่วยเราเอง

กุมภาพันธ์ 2524

99

เกิดคนเดียว ตายคนเดียว

ชีวิตเราเกิดมาคนเดียว ตายก็คนเดียว

จะมัวไปหวังใครไม่ได้ ตัวเราเองยังเอาตัวไม่รอด

เมื่อตัวเราเองยังเอาตัวเองไม่รอด ยังไม่มีที่ยึดที่เกาะแน่นอน
ก็แสดงว่าตัวเรายังไม่แท้จริง

อาจจะเสียทีพญามารเมื่อไรก็ได้

เกิดมาแล้ว พบพระพุทธศาสนาแล้ว

พบวิชาที่สำคัญและ มีประโยชน์ที่สุดแล้ว

ยังไม่รับชวนขาย เมื่อยังหนุ่มยังสาวอยู่

แล้วจะรอไปเมื่อไร เมื่อแก่แล้วก็ทำอะไรไม่ได้

เรายังไม่รู้แน่ว่าจะตายเมื่อไร เกิดปุบปับตายไป

มิตกนรหรือ?

ไม่กลัวว่าเกิดมาแล้วจะเป็นโมฆะหรือ?

ไม่เสียดายเวลาหรือ?

ชีวิตนี้เกิดมาสร้างบารมี
บุญที่ได้เพิ่มขึ้น ก็รักษาให้ดี
มีแต่บุญเท่านั้น ที่จะช่วยเราได้

บุญละเอียดเป็นบุญที่สำคัญมาก
เรายังทำบุญละเอียดน้อยอยู่ แล้วเราจะหวังอะไรกับชีวิต

ถ้าเกิดมาครั้งนี้เพื่อให้เป็นโมฆะ แล้วจะเกิดมาทำไม?
เห็นแก่สุข เห็นแก่เล่น เสียเวลาเปล่าๆ เราได้อะไรบ้าง?

ลองนึกดูก็จะรู้ว่า เราขาดทุนหรือกำไร ระวังเอาไว้
บุญต้องรักษาให้ดี ถ้ารักษาไม่ดี ไม่นึกถึง ไม่เอาใจใส่
บุญก็น้อย บุญก็ไม่หลงไหลมา ถ้าเรานึกไว้เรื่อย บุญก็ส่ง
ต่อเนื่องไปเรื่อย ๆ

อนาคตเราจะหวังอะไรอีก หวังความงามในรูป เสียง กลิ่น
รส สัมผัส อย่างนั้นหรือ?

จงคิดให้ดีก่อน ก่อนที่จะทำอะไรลงไป ผิดแล้วจะแก้ไขมัน
นอกจากจะทำใหม่

9 กุมภาพันธ์ 2518

100

สอนตัวเอง

เราเกิดมาแล้ว ควรจะรู้จักสอนตัวเอง ยายเองไม่เห็นต้องมีคนสอนเลย ยายก็ทำทุกสิ่งทุกอย่างได้ ทั้งๆ ที่ยายไม่รู้หนังสือสักตัว ทุกสิ่งทุกอย่างคอยสังเกตเอา ก็สามารถสอนตัวเองได้ อย่างกับเรื่องทำความสะอาด ก็ไม่เห็นมีใครมาสอน พ่อยายก็ไม่ได้สอน แม่ก็ไม่ได้สอน ยายสอนตัวเอง

ตั้งแต่สมัยยายเป็นเด็ก อยู่นครชัยศรีโน้น เวลากินข้าวแล้วเก็บหม้อข้าวถ้วยชามล้าง ยายจะล้างทั้งข้างนอก ทั้งข้างในล้างจนเกลี้ยงทั้งหมด เวลาถูบ้าน ยายก็ถูให้สะอาดทั้งบนบันได และใต้บันได พวกพี่ๆ เขาก็บอกว่า ทำไมไม่ล้างเฉพาะด้านที่ใช้เท่านั้น หรือทำไมไม่ถูเฉพาะบนบันไดเท่านั้น

ยายก็บอกว่า “ไม่รู้เหมือนกัน ยายก็อยากดูของยายอย่างนี้
อยากดูให้มันสะอาดให้หมด” มันสอนตัวเอง ให้ล้างให้
สะอาดทั้งข้างนอกทั้งข้างใน

สมัยอยู่บ้านคุณนายเลียบก็เหมือนกัน เวลาเช็ดโต๊ะเก้าอี้
ยายเช็ดทั้งข้างบนข้างล่างให้สะอาด ไม่ให้มีฝุ่นเหลือเลย

ใจยายจดจ่อรักความสะอาด ทำทุกอย่างให้สะอาด
เห็นอะไรสกปรก เป็นไม่ได้ เล็งไว้เฉียว ว่างเมื่อไร ก็ทำทันที
อย่างกับวันหนึ่ง ยายมองเห็นตะไคร่น้ำขึ้นที่มูมบันได
ยายเห็นแล้วเล็งเอาไว้ พอว่างปุ๊บ ยายก็จัดการขัดเสีย

สะอาดเรียบไปเลย ทำอย่างนี้ จนไม่มีที่จะทำ
เขาจึงไวใจยายมาก

ตอนที่ยายมาอยู่กับคุณยายทองสุกที่วัดปากน้ำก็เหมือนกัน
ยายจัดข้าวของ ตู้ เตียง สะอาดเรียบร้อยไปทุกอย่าง

เมื่อเข้าไปในโรงงานทำวิชา เขาเลือกเตียงที่เก่าที่สุด
เต็มไปด้วยตัวเรือด มุ้งก็เก่าๆ ขาดๆ สกปรกให้
ยายก็ไม่ว่าอะไร ให้ได้มานั่งธรรมะ ยายก็พอใจแล้ว

เวลาถูกตัวเรือดกัด รู้สึกเจ็บแปล็บ ก็จับใส่กระโถน
เอากระดาษปิดไว้ พอรุ่งเช้า ยายก็เอาไปปล่อย

เก็บทำความสะอาดอย่างนี้ จนกระทั่งทุกอย่างรอบตัว
สะอาด เที่ยงก็สะอาด มั่งเก่าก็สะอาดที่สุด

ตั้งแต่เล็ก ๆ มา ยายก็เป็นอย่างนี้
รักความสะอาด ความมีระเบียบเรียบร้อย
อะไรควร อะไรไม่ควร
อะไรอยู่ตรงไหน ควรตั้งตรงไหน
ยายสอนตัวเองเป็นหมด
กระทั่งเวลาไหนควรทำอะไร
ถึงเวลายายจะทำเป็นอย่าง ๆ ไป อย่างมีระเบียบ
ยายแบ่งเวลาของยายเป็น

ตอนยายอยู่วัดปากน้ำ

ก็สอนตัวเองเรื่องระเบียบวินัยทุกอย่างได้เป็นอย่างดี

ตอนหลังพอยายนั่งธรรมะ ระลึกชาติได้

ยายนั่งเข้าที่ไปดูว่า ทำไมยายจึงเป็นอย่างนี้

ก็รู้ว่า ที่สอนตัวเองได้

เพราะนั่งธรรมะมากในชาติที่แล้วๆ มา

บุญจากการนั่งธรรมะนี้เอง

ทำให้เกิดปัญญาที่จะสอนตัวเอง

เพราะฉะนั้น พวกเราต้องขยันนั่งธรรมะมากๆ

จะได้สอนตัวเองได้

สพพทาน์ ธมฺมทาน์ ชินาติ
การให้ธรรมทาน ชนะการให้ทั้งปวง

รายนามเจ้าภาพร่วมอนุโมทนาบุญ

พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อธัมมชโย)

พระภาวนาวิริยคุณ (หลวงพ่อทัตตชีโว)

พระอารักษ์ ญาณารกโธ

พระประดิษฐ์ อริยชัย ภาคนครหลวง 6

พระธรรมทายาท รุ่น

“มหาเศรษฐีผู้ใจบุญค้ำจุนพระพุทธศาสนา Network 21”

พระอาจารย์ - พี่เลี้ยงดอกไม้บาน ปฏิบัติธรรมผู้นำบุญ

พระอาจารย์และพระพี่เลี้ยงธรรมทายาท รุ่น มหาเศรษฐีผู้ใจบุญ N 21

พระพิสุทธิ จานสุโข และครอบครัวชัชวงศ์

พระกวีศิลป์	นนทสิปปโป	และครอบครัวยุเมษฐ์บุตร
พระมณู	อดตมโน	และครอบครัวยุเมษฐ์บุตร
พระมนตรี	กุตตาจาโร	และครอบครัวยุเมษฐ์บุตร
พระทัศน์พล	ณฐพโล	และครอบครัวยุเมษฐ์บุตร
พระปริยะ	วิริยภทโท	และครอบครัวยุเมษฐ์บุตร
พระนเรศวร	ธิรปุณโย	และครอบครัวยุเมษฐ์บุตร
พระสิวก	สนติกโร	และครอบครัวยุเมษฐ์บุตร
พระดร.สุรศักดิ์	วิสพาโล	และครอบครัวยุเมษฐ์บุตร
พระภูษ	ธมมสิทโท	และครอบครัวยุเมษฐ์บุตร
พระวิโรจน์	เขมโรจโน	และครอบครัวยุเมษฐ์บุตร
พระอดิ	พทุธินนโท	และครอบครัวยุเมษฐ์บุตร
พระจัต	ธิรสโย	และครอบครัวยุเมษฐ์บุตร
พระเลิศชัย	สีถานนโท	และครอบครัวยุเมษฐ์บุตร
พระชัยวุฒิ	พนุโธ	และครอบครัวยุเมษฐ์บุตร
พระธนัง	จิตมมงคล	และครอบครัวยุเมษฐ์บุตร
พระศุภชัย	กุตสุโก	และครอบครัวยุเมษฐ์บุตร
พระมณฑล	กตปุณโย	และครอบครัวยุเมษฐ์บุตร
พระสุธี	สุธีโร	และครอบครัวยุเมษฐ์บุตร

พระแอนโทนี	วรปุลโย	และครอบครัวยั้งประเสริฐ
พระสถาพร	พลวโร	และครอบครัวยั้งนกร
พระไชยวัฒน์	ชยวฑฒโน	และครอบครัวยั้งสมรรถเมธี
พระนที	โชติภาโส	และครอบครัวยั้งมโภาส
พระมานิช	ทนต์มโน	และครอบครัวยั้งนทร์เพชร
พระยุทธนา	รติโรจโน	และครอบครัวยั้งว้างพานิช
พระมานพ	จิตปุลโย	และครอบครัวยั้งบุญมั่น
พระชัยวุฒิ	อภิภูโต	และครอบครัวยั้งศรีสุวรรณ
พระรัชวุฒิ	ปิยภุโท	และทีมงาน
พระประเสริฐศิลป์	มหาสิปปโป	และครอบครัวยั้งปัญญาดี
พระประทีป	สุภาโส	และครอบครัวยั้งเืองกระโทก
พระศิวเสกข์	มหาสิโว	และครอบครัวยั้งสุนทร-บรรลुกิจ
พระอัศครา	เขมโชโต	และครอบครัวยั้งโสภณศิริ-จำนงค์จันารักส์
พระนภัสกร	เขมกาโร	และครอบครัวยั้งจันทวาด
พระนุภาพ	ยสวฑฒโน	และครอบครัวยั้งแย้มไตรพัฒน์
พระกฤตภาส	สารเขโม	และครอบครัวยั้งกิตติสารเศ-ทรงวิศิษฏ์
พระนิติ	อิทธิภุโท	และครอบครัวยั้งราชฤทธิ์
พระกิตติธนา	สิริพทุโธ	และครอบครัวยั้งภคินิพัทธ์-พสุนาถพงศ์

พระสิทธิชัย	ชยสิทธิโ	และครอบครั้วสมัครการ
พระพิษณุ	จิตกทุกุโท	และครอบครั้วเจริญพานิช
พระธวัช	ยติชโซ	และครอบครั้วจันทพรธณ
พระฤทธธรม	จันทรกโ	และครอบครั้วศิริสิทธิพิทักษ์
พระธนาวิทย์	จิรวิชโซ	และครอบครั้วภัทราดูลย์-สิงหะพันธุ์
พระนพพร	คณวโร	และครอบครั้วสืบสมาน
พระจักรกฤษ	ขนิษฐโม	และครอบครั้วเลาหบุตร-ไวครุฑ
พระณัฐพรนนท์	ขมานนุโท	และครอบครั้วแจ้งประจักษ์-บัวเพ็ญ
พระธีระชัย	สารธมโม	และครอบครั้วทัพพสารดำรง
พระเรืองวิทย์	ตปวิชโซ	และครอบครั้วศิริคุปตเกษ
พระสมควร	จิตตานนุโท	และครอบครั้วจิตติขานนท์-ทัศนอนันชัย
พระสมศักดิ์	อดิสกโก	และครอบครั้วเนตรเจริญ-ศรีวานิชภูมิ
พระวีระ	ณานวิโร	และครอบครั้วจุฑารัตน์
พระไตรรัตน์	ชยวณโณ	และครอบครั้วชูประภาวรรณ
พระดำรงค์เกียรติ	ธมมธโร	และครอบครั้วแสงคล้าย
พระธีรศักดิ์	ญาณชีโร	และครอบครั้วมงคล
พระธนิชเดช	จิเรตโซ	และครอบครั้วภัทราดูลย์
พระสุพัฒน์	วรวิฑโ	และครอบครั้วภัทรวรกุลวงศ์

พระสุวัฒน์	วรวิโส	และครอบครัวกัทรวรกุลวงศ์
พระศักดิ์ชัย	ชยสกุโก	และครอบครัवरุฉิทธิกุล
พระพงษ์ศักดิ์	เขมวโส	และครอบครัวรรณพาดิพงดี
พระสราวุธ	ปณณาวุโธ	และครอบครัวเอื้อจิรกาล
พระสุเทพ	เขมปณโณ	และครอบครัวนุญโท-บุญอำนาจ
พระอนันต์	วรวิธิโก	และครอบครัวนันตพฤทธิ
พระพงษ์พันธ์	ญาณวโส	และครอบครัวก้าวพินิจ-หาญกิตติชัย
พระสุชาญ	สุวิโร	และครอบครัววัฒนานันท์
พระอำนาจ	อดุลวาโท	และครอบครัววาทีทอง
พระจิรชาติ	ปิยชาติ	และครอบครัวมาลัยทอง
พระจิระ	อิทธิชัย	และครอบครัวไชยประสิทธิ์
พระประวิทย์	ปวิไช	และครอบครัวยรรยงสวัสดิ์
พระณัฏฐะวุฒิ	ปณณวุฑโฒ	และครอบครัวเครือประดับ
พระวีรวุฒิ	ภททวิโร	และครอบครัวพอกพูน
พระเจษฎาภัทร	จิตตภทโท	และครอบครัวกู่จำปา
พระนิพนธ์	สิริคุตโต	และครอบครัวศิริสิทธิพิทักษ์
พระคณากร	สิริธมโม	และครอบครัวศรียานิชภูมิ
พระสัทธี	สิทธิพนุโธ	และครอบครัวมไพศาล-พูนวัตถุ

พระสมชาย	ปสุโต	และครอบครั้วพุ่มะตัน-กริมเขี้ยว
พระวิฑูรย์	วิโรจโน	และครอบครั้วชนกาณจนวิโรจน์
พระสิริพงศ์	ปุณณวัโส	และครอบครั้วพัฒนชนาวิสุทธิ์
พระไพศาล	อินทชโย	และครอบครั้วชัยดำ
พระเสกสรรค์	กิตติวัฒนโณ	และครอบครั้วพรหมสุวรรณ
พระบรรณรักษ์	มนารกโข	และครอบครั้วกันตีฟอง
พระอมร	อมโร	และเพื่อนกัลยาณมิตร
พระมานะ	เหมชาโต	และครอบครั้วทองธรรมชาติ
พระสุชาติ	สุชาโต	และครอบครั้วทิพย์เครือ
พระประกาศ	ติภขปณโณ	และครอบครั้วรักปัญญา
พระวรชัย	กุลวโร	และครอบครั้วรุ่งผ่องศรีกุล
พระสิริวิทย์	นันทิมุตโต	และครอบครั้วยมเข้ม
พระรุ่งเรือง	โรจนณาโณ	และครอบครั้วนนทะ
พระวิชัย	กนตชโย	และครอบครั้วเดชชนสาร
พระสมาน	ปณณารกโข	และครอบครั้วรักปัญญา
พระนิรันดร์	อินทวณโณ	และครอบครั้วฟูสุวรรณ
พระจิรสิทธิ์	จิรโผล	และครอบครั้วเอกอมรรักษ์
พระประมุข	จิตสุโข	และครอบครั้วปรางสุข

พระเอกชัย	จิตวิหโข	และครอบครัวยังวิชาชาญ
พระยิ่งพันธ์	ธมมพนฺโธ	และครอบครัวยพิลาศจิตต์
พระปรกิต	กิตติโชโต	และครอบครัวยามพันธ์
พระศรายุทธ	สุภทโท	และครอบครัวยัถฐจริญชัยกิจ
พระรังสรรค์	บุญฉวฑฺฒโน	และครอบครัวยนิมจิรวัดน์
พระจิโรจน์	ปภาธโร	และครอบครัวยหลายวิวัฒน์
พระศุภจันทร	ปิยธมฺโม	และครอบครัวยถิ่นกาญจน์
พระวชิระ	ธมฺมวชิโร	และครอบครัวยไพยารมณ
พระมงคล	คุณภทโท	และครอบครัวยเล็กทรงเจริญ
พระอภิเชษฐ	กตวฑฺฒโน	และครอบครัวยหลายวิวัฒน์
พระเศรษฐวิชัย	เสฏฐปณฺโณ	และครอบครัวยถิระสรุตานันท์
พระดิลก	วฑฺฒโวโส	และครอบครัวยหลายวิวัฒน์
พระปณัษย์	จิตาโส	และครอบครัวยสุกกสังค์
พระสทภูมิ	ภูมิภทโท	และครอบครัวยพัชรทิฆะสุข
พระยอดขวัญ	โสโรโต	และครอบครัวยสีดา
พระสหทัศน์	วรสกุโก	และครอบครัวยภิรมกาญจนาศักดิ์

คณะสงฆ์และลูกพระชั้นๆ วัดภาวนาส่องกง

คุณยายอาจารย์มหารัตนอุบาสิกาจันทร์ ขนนกยูง

ผู้นำบุญกลุ่มมหาเศรษฐีผู้ใจบุญ คำจุนพระพุทธศาสนา Network 21

100 Diamonds Team & 100 Emeralds Team

NS เน็ตเวอร์ค 21 ทีม

คุณกตัญญู-คุณกาญจนา บุญลอย และครอบครัว

คุณกนกวลี อุษณกรกุล

คุณกมลลักษณ์ รัตนพงศ์อำไพ และครอบครัว

คุณกรณิกา ฉันทไกรวัฒน์-คุณจิรกร จิรานุกรม

กลุ่มแก้วรวมมิตร (คุณมยุรี พุทธรักษา)

คุณกวิณนาฏ พสุณาพงศ์ และครอบครัว

คุณเกรียงศักดิ์-คุณสุชาดา จิราธิวัฒน์และบุตรธิดา

คุณชนบทพันธุ์ เอี่ยมโอภาส ครอบครัวและทีม

ครอบครัวคุณโฉมตรู วานิชชัย

ครอบครัวเครือประดับและครอบครัวอังกุลดี

ครอบครัวยุติธรรม

ครอบครัวยุติธรรม-วรรณคดี-แม่เหล็ก

ครอบครัวยุติธรรม-คำขวัญ-อารมณ์ดี

ครอบครัวยุติธรรม-ความสุข

ครอบครัวยุติธรรม

ครอบครัวยุติธรรม-กตัญญู-กตัญญู-กตัญญู

ครอบครัวยุติธรรม-และหอพักดวงแก้ว

ครอบครัวยุติธรรม-และครอบครัวยุติธรรม

ครอบครัวยุติธรรม

ครอบครัวยุติธรรม และครอบครัวยุติธรรม

ครอบครัวยุติธรรม และครอบครัวยุติธรรม

ครอบครัวยุติธรรม

คุณจ้าง แม่ และลูกหลาน

คุณจ้าง-คุณสุวรรณี-คุณธิปนา คงสุข และครอบครัวยุติธรรม

คุณจ้าง-คุณสุวรรณี และครอบครัวยุติธรรม

คุณจ้าง-คุณสุวรรณี โชติโก และครอบครัวยุติธรรม

คุณจ้าง-คุณสุวรรณี และครอบครัวยุติธรรม

คุณจ้าง-คุณสุวรรณี แก้วทุ่ง และครอบครัวยุติธรรม

คุณจุฑารัตน์ เทียมวรรณ และครอบครัว
คุณจตุติคุณ หังสเนตร-คุณวรรณดี นิ่มนวล และครอบครัว
คุณฉัตรพล ประจักษ์ภักดี และครอบครัว และคณะ
คุณชฎาภัทร ชนาปิยกุล และทีมงาน
ชาว ธ.ก.ส. และลาวัลย์ สุวรรณนาบุรณ์ ผู้นำบุญทีม N21
คุณโชติกา พร้อพเพอต์ กรุป และครอบครัวกิจกรรมเจริญ
คุณณัฐริดา ธารพร
คุณณัฐพร ชาณชุติวาณิช-คุณราตรี แซ่ฟุ้ง และครอบครัว
คุณณัฐวรรณ สุนทรศุกษพิศาล
ดร.กอบกุล-น.พ.พุทธรพจน์-คุณกานต์-คุณญาธิป สรรพกิจจ้านง
ดร.ธีระ-คุณซัชลิน นุชเปี่ยม และครอบครัว
ดร.พงษ์ศักดิ์-ดร.พรทิพย์ อัจจิมารังษี และครอบครัว
ดร.อณณพ-คุณเรวดี ปาลวัฒน์วิไชย และครอบครัว
คุณดวงเดือน วงศ์สุทธีเลิศ และครอบครัว
คุณดวงเดือน แสงบุญชู และครอบครัว
เด็กชายธยาน์ ตั้งสุวรรณศรี
ตราดเครื่องเขียน
คุณไตรรัตน์-สุกัญญา ชูประภาวรรณ และครอบครัว

คุณถนอม-คุณสายวัน-คุณนิพนธ์ คำโย
คุณทวี-คุณวันเพ็ญ วงศ์กิตติชัยกุล และครอบครัว
คุณทักษ์สุดา-คุณเสวิตา ถิ่นสันติสุข
ทีมN21 กลุ่มคุณสมจิตร ผาติวิทยาภรณ์
ทีมN21 กลุ่มธนาวิทย์-ธิดาเทพ-แก้วอัปสร
ทีมN21 กลุ่มสุวรรณ-เอกภพ
ทีมN21กลุ่มพิจิตรา-ปรีชา-รัฐนันท์ ชูหอม
ทีมN21กลุ่มสุรศักดิ์-มยุรี
ทีมงานมรกด น.พ.ชกร-คุณธรรมศุภมนต์ เอกอรรถผล
ทีมรักเกียรติ-ภาวิตาและครอบครัว
คุณธนกร ราชเมืองขวาง-คุณชนภัทร จงหวั่ง และครอบครัว
คุณชนโชติ คงชาญศิริ และครอบครัว
คุณธัญญลักษณ์ จิตรภาวนากุล
น.ต.หญิงปิยะดา-คุณธีระ เศรษฐปราโมทย์ และครอบครัวยืนชีวิต
คุณนงคราญ ใจเอื้อ และครอบครัว
คุณนภัสสร-คุณนพวรรณ ชวศิริ
คุณนราพร มั่นประสงค์ และครอบครัว
คุณนรินทร์ เหลืองวุฒิมวงษ์ และครอบครัว

นาวาเอกไทรรัตน์-คุณศิรินุช รัชไชยบุญ และครอบครัว
คุณนุชรี เหลืองนฤมิตชัย และครอบครัว
คุณบรรเจิดลักษณ์ พวงแก้ว และครอบครัว
บริษัท ชัยยุทธพลาสติก จำกัด
บริษัท ชัยยุทธพลาสติก จำกัด และครอบครัวลี้มเจริญชัยกิจ
บริษัทเจน่าเดอะเชิร์ดจำกัดและครอบครัว
คุณบุญชัย-คุณเรื่อนวรา พานิชการทิม และครอบครัว
คุณบุญมี รัตนันทาวาที และครอบครัว
คุณบุญเรือน ภาณุทัต และครอบครัว
คุณบุญเฮง แซ่เจีย-คุณเจียม เจียมจริยากุล
คุณเบญจวรรณ จินดากุล-คุณปริญญา ทองเที่ยงดี และครอบครัว
คุณปภาวดี บัวแสน และครอบครัว และทีม
คุณประกิต-คุณวัชรী สิริพงศาธร และครอบครัว
คุณประภาภัทร รุจิระชนลักษณ์
คุณปยุณภา อากานันท์ N21 และครอบครัว
คุณปยุวนและครอบครัวดั่งโสน
คุณพงศกร-คุณสุจิตตา สุวรรณกุล และทีมงาน N21
คุณพงษ์วิทย์-รศ.ศิริโสภา ศิริบวรเกียรติ และครอบครัว

คุณพจน์พงษ์-คุณสุวิไล(ไกรฤกษ์) ชวานนท์
คุณพยุง ผิวนิล-คุณมณฑา บุปผาชื่น และเพื่อน
คุณพรเพ็ญ คงสมกาย และครอบครัว
คุณพรสวรรค์-คุณชัยวัฒน์ ทวีวงศ์แสงทอง
คุณพ่อสมาน-คุณแม่ปราณี ทองจันทร์ และครอบครัว
คุณพัชรินทร์ รัตนพงศ์อำไพ
คุณพิกุล แยมยิ่งยง และครอบครัว
คุณพิเชษฐ-คุณนันทพร ขจิตวิวัฒน์ และครอบครัว
คุณเพ็ญบุญ เอื้อวอักษร
คุณไพบูลย์-คุณวรรณภา-คุณชนินทร์-คุณศศิธร พานิชพันธ์
คุณไพลิน ไทยใจอุ่น และครอบครัว
คุณภัทรพร-คุณประจักษ์ เจริญสุข และครอบครัว
คุณภูริษา เจริญกุล และครอบครัว และคณะ
คุณภูษิต สวงนสัต์ย์
คุณมณี มณีวรรณและคณะ
คุณมน-คุณยุพา สุขสำราญ และครอบครัว
คุณมานิตย์-คุณวิภา เหลืองนฤมิตชัย และครอบครัว
คุณมาลัย บุญธรรมจินดา และครอบครัว

คุณมุกดา ลัมเจริญชัยกิจ และครอบครัว
คุณแม่เชิยะ-คุณปิยมน แซ่ลัม และคณะญาติมิตร
คุณแม่ประคอง และครอบครัวพูนประชา
ร.อ.สาธิต มีชูโกชน์ และครอบครัว
คุณรวีวรรณ-คุณวีระเดช โควสุรัตน์ และน้องวิน
คุณรันดร์ดี เอียดแก้ว และครอบครัว
ราชกอร์ คานิชอ และครอบครัว
ร้าน HEY-HAR. COM
คุณเรืองศิริ สุนทรชัย และครอบครัว
คุณลอราษ(วาสนา) สมตันเจ้า และครอบครัว
คุณเล็ก คำพา และครอบครัว
คุณขวัญญา ลีละศิริ-คุณเมธิณี ปรีโยธร และครอบครัวลีละศิริ
คุณวรรณภา กล้ายเนียม และทีมEU(Emerald University)
คุณวรรณมา เจียมสุทธิปัญญา และครอบครัว
คุณวรรณมา โตเกียรติวงศ์ชัย และครอบครัว
คุณวาสิณี แซ่เฮี้ย
คุณสุภชัย ศรีสุภอักษร และครอบครัว
คุณส่งพวง-คุณสุภาพร สุรพฤกษ์ และครอบครัว

คุณสมพงษ์-คุณชัยพร สันะวิวัฒน์ และครอบครัว
คุณสมุทร-คุณรสริน ศิริบุรี-คุณบั้งอร อมรวงศ์บัณฑิต
คุณสายนที-คุณรัชวรรณ จิตรภาวนากุล
คุณสำรวย เมฆวรวิทย์ และครอบครัว
คุณสิริลักษณ์ พึ่งโต
คุณสุขใจ ประถมด้วง และครอบครัว
คุณสุชาดา-คุณรสมน-คุณชกร มงคลพลา
คุณสุพัตรา รุจิระชนลักษณ์
คุณสุมาลา-คุณชาติ ชลประทีน และครอบครัว
คุณสุรศรี-คุณหัตถ์นัย-คุณปณณวิช จันทรีไพบูลย์
คุณสุวิมล ขุนทอง-คุณคุณอารยา เนษขัมม์ และคณะ
คุณเสน่ห์-คุณยุพดี แก้วรัตนกิจชัย และครอบครัว
คุณเสาวนีย์ หงส์อักษรพันธุ์ และครอบครัว
ม.ล.สรรเสริญ สุขสวัสดิ์-คุณสุทธรรมา เทียนอุดม และครอบครัว
คุณอนุชิต-คุณศิริรัตน์-ปาล์ม-ปอ ธิรานุชิต และครอบครัว
คุณอัญชรีย์ กมลงาม และครอบครัว
และคณะศิษยานุศิษย์ ลูกหลานคุณยายอาจารย์ทั่วโลก

คณะผู้จัดทำ

เมื่อวัน ๑/๑๑/๖๖...

ISBN : 974-93457-1-1

ที่ปรึกษาการศึกษาที่ดี

พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อรัญมชโย)

พระภาวนาวิริยคุณ (หลวงพ่อดตชีโว)

บรรณาธิการบริหาร พระสมบัติ รกขิตจิตโต

รวบรวมโดย อารีพันธุ์ ตริอนุสรณ์

กองบรรณาธิการ

พระดร.สมศักดิ์ จันทสโธ	พระมหาเอก จันทูปโม
เมตตา สุวชิตวงศ์	อรนุช จิตติญาณพร
สุนิดา นาคเสน	สยามพร รั้งยี่สกรณ
นพพร ศรีรุ่งพาณิชย์	อุษา ทองเจริญพานิช

ออกแบบปก-รูปเล่ม เมตตา สุวชิตวงศ์

ศิลปกรรม ชัยชนะ กิตติโสภภาพันธุ์
 วัลลภ นิลถนอม
 พีระ แสงงาม

พิมพ์ครั้งที่ 3 จำนวน 10,000 เล่ม

วันที่พิมพ์ 10 ตุลาคม พ.ศ.2548

ลิขสิทธิ์ มูลนิธิมหารัตนอุบาสิกาจันทร์ ขนนกยูง

พิมพ์ที่ บริษัท รุ่งศิลป์ การพิมพ์ (1977) จำกัด

กราบขอบพระคุณ ขอบขอบพระคุณ และอนุโมทนาบุญ
ท่านผู้มีส่วนสำคัญที่ช่วยให้หนังสือเล่มนี้สำเร็จบริบูรณ์

พระรังสฤษฎี อิทฺธิจินฺตโก

พระอารักษ์ ญาณารุกฺโข

คณะสงฆ์วัดภาวนาฮ่องกง

วรรณภา กิติโสภากุล

อภิชาติ จิวจรรย์านุกุล

สุนิดา นาคเสน

รุ่งอรุณ เพชรทะเล

วนิดา-ลัดดาวัลย์-ปราณี กรอบครัวลลิตโกมล

บริษัท DM&S จำกัด

พระสมุห์อำนวยการศักดิ์ มุนิสกโก

พระสถาพร ญาณวิโช

เจ้าหน้าที่สวนพนาวัฒน์

วรรณวรางค์ วาจรัตน์

ประกายภัทร รุจิระชนลักขณ์

จินดา-กัญญา วรรณนริยชาติ

นวลฉวี ศิริวัฒน์ปีติวงศ์

คณะกัลยาณมิตรจังหวัดสระบุรี

